P. FISCHER S. V. D.
NÉMET GYŰJTEMÉNYÉBŐL

PÉLDATÁR

A POGÁNY MISSZIÓKBÓL

NÉMETBŐL ÁTDOLGOZTA:
KERTÉSZ KÁLMÁN

PÉLDATÁR
A POGÁNY MISSZIÓKBÓL

P. FISCHER S. V. D.
NÉMET GYŰJTEMÉNYÉBŐL
ÁTDOLGOZTA:

KERTÉSZ KÁLMÁN

BUDAPEST, 1931.
KORDA RT. FŐBIZOMÁNYA, VIII., MIKSZÁTH KÁLMÁN-TÉR 3.

Nihil obstat.

Dr. Julius Czapik
censor dioecesanus.

Nr. 4075.

Imprimatur.

Strigonii, die 29. Decembris 1930.

Dr. Julius Machovich
vic. gen.

Nyomatott Korda R. T. nyomdájában, Bp., VIII., Mária-utca 42.

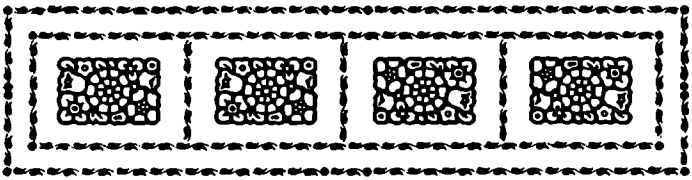

A szerző előszava.

A pogány missziók történelme a legszebb vallási példáknak gazdag és még kevéssé kimeritett forrása. Vallásunk tavaszi kertje ez, ahol a kereszténység első ifjúi üdeségében, erejében és bájában virul. Sehol az emberiségben nem nyilatkozik meg annyi ideálizmus, mint Isten országának határvidékein.

A pogányság alkotta homályos háttér azonban valami különös varázst kölcsönöz e példáknak, melyek aztán éppen ezért már eleve nagyobb érdeklődést keltenek. A hitszónokok tapasztalata szerint ez a varázs szokatlan figyelmet és érdeklődést kelt a hallgatókban.

Aztán valami különös erő is rejlik e missziós példákban, úgy, hogy az emberek vallásunk hallatlan gazdagságát és szépségét — éppen a pogányság vallási szegénységével való ellentét alapján — sokkal világosabban ismerik fel és sokkal elevenebben érzik át.

E könyv megkisérli, hogy ezt a becses kincstárt kiaknázza és használhatóvá tegye. Anyaga — az oktató célnak megfelelően — a katekizmus vezérfonala szerint van elrendezve, amint a cimek mutatják.

Az egyes szakaszok elé „missziós gondolatokat" irtunk, mintegy útmutatásul és biztatásul. Ezek előadások és szentbeszédek számára vázlatos anyagot szolgáltatnak, melynek megvilágitására valók a rákövetkező példák.

A SZERZŐ.

A fordító előszava.

P. Hermann Fischer S. V. D., a steyl-i missziósház tagja, voltaképen nem szerzője e műnek, hanem gyűjtője és — amint nevezi is magát — kiadója.

Boldogok lennénk, ha a könyvet teljes egészében adhattuk volna magyar olvasóink kezébe. De számolnunk kellett a mai nehéz gazdasági viszonyokkal. S így a kitűnő és vaskos művet csak megrövidítve adhatjuk ki, hogy ne legyen drága és minnél többen megszerezhessék. A példák egy részét kihagytuk; többi közül néhányat megrövidítettünk. Hisszük azonban, hogy így is jó szolgálatot fog tenni, akár mint segédkönyv hitszónokok, hitoktatók, konferenciázók számára, akár mint kellemes olvasmány a világiak számára.

Az tapasztalati tény, hogy a hívő közönség, de különösen a gyermekek nagyon szeretik hallani a pogány missziók életéből vett példákat és történeteket.

A FORDÍTÓ.

Bevezetés.

1. **Missziós gondolatok.** Minden embernek ugyanaz a végcélja és rendeltetése: Teremtőnk dicsősége és az örök boldogság. Senki sem kivétel. Aki ezt a célt nem éri el, örökre kimondhatatlanul boldogtalan lesz. — A ker. hittan megismerteti velünk az örök célt; megmutatja az utat, az eszközöket s a veszedelmeket. Nincs fontosabb és értékesebb tudomány, mint tudni azt, miért vagyunk a világon, hova megyünk és hogyan biztosíthatjuk örök boldogságunkat. A legrosszabb és legveszedelmesebb tudatlanság a vallási tudatlanság. E szempontból a legműveltebb, de hitetlen tudós szegényebb, mint a legszegényebb katolikus iskolásgyermek, aki katekizmusán kívül még egyebet sem tud.

Ezért oly nagyon szerencsétlenek és szánalomra méltók a *pogányok* is. A keresztény hívő tudja, mi végett vagyunk a világon; a pogány nem tudja. A legtudósabb pogányok évezredeken át törték fejüket azon, hogy voltaképp mi az emberi élet célja; de nem jöttek rá, hanem egyik tévedésből a másikba estek. Csak egyetlen iskola van, ahol ezt a végtelenül fontos és fölséges bölcseséget el lehet sajátítani: a keresztény hittan!

A katolikus hithirdetők a szerencsétlen pogányokon akarnak segíteni. Ezért mennek szét a pogányok közé és hirdetik az igaz hitet, amint Üdvözítőnk parancsolta az apostoloknak és azok utódainak: „Menjetek el az egész világra és tanítsatok minden népet!“ Ekképen jutnak a pogányok is a ker. hitoktatáshoz és ismerik meg életük célját és rendeltetésüket.

De mily meghatóan *hálásak* is aztán ezek a szegény teremtések, mikor megismerik a szép és vigasztaló hitigazságokat! Milyen áldozatos és örömteljes *buzgósággal* és *szorgalommal* vesznek részt a ker. oktatáson! Évhosszat tanulgatják az imádságokat és a hitigazságokat, míg végre kiállják a keresztelést megelőző

vizsgálatot, s a szent keresztségben Isten gyermekeivé és a mennyország örököseivé lesznek.

Bizony ezek a pogányokból lett keresztények megbecsülik a ker. hitből fakadó boldogságot! Hiszen az átalakítja egész életüket, és forrása az igazi békének és a boldogító reménynek. Sohasem únják meg hallgatni a tanítást Istenről, jóságáról, irgalmasságáról, Jézus kínszenvedéséről, a Szentlélekről, az Anyaszentegyház alapításáról, a csodálatos kegyelemeszközökről, különösen az Oltáriszentségről, az istenfiúság boldogságáról és a menny örömeiről!

A katolikus hittan gyönyörű példákat termett a pogányok közt. E példákat mi is hasznunkra fordíthatjuk!

A végcél.

2. **Mi végett vagyunk a világon?** Henninghaus délshantungi (Kina) misszionárius püspök hitoktatást tart egy csoport kinainak. Közvetlen előtte három, önként jelentkezett férfi áll. Kérdi az egyiket: „Mi végett vagy a világon?“ — „Hogy egyem.“ — Kérdi a másiktól; felelet: „Hogy bosszankodjam.“ A harmadik, egy öszvérhajcsár, buddhista lévén, hitt a lélekvándorlásban s így felelt: „Mi végett vagyok a világon? Hát — most öszvérem húz, én hajtom; halálom után lelkem az öszvérbe költözik s akkor én fogok húzni, ő fog engem hajtani!“ — Milyen siralmasak ezek a pogány feleletek a káté első kérdésére!

3. **Négyéves gyermek vágya a mennyország után.** P. Pieper Rudolf kínai hithirdető († 1901.) egyszer korán reggel négyéves sirdogáló fiúcskát talál ajtaja előtt, aki egy három órányira fekvő községből jött. „Hogy kerülsz ide?“ — „Egészen egyedül.“ — „De hát mit akarsz itt? Kit keresel?“ — „A hithirdetőhöz akarok menni.“ — „Mit akarsz tőle?“ — „A mennyországba akarok jutni!“ felel a kis ember s kezét, szemét esdően emeli föl. A páter kivallatja: a gyermek a falujabeli keresztény gyermekektől hallott sok szépet vallásunkról, különösen a mennyországról; ők ezt egy hithirdetőtől tanulták, aki messziről jött hozzájuk egyszer, hogy a gyermekeket a mennyországba vezesse. Ez a fiucska tehát elszökött hazulról hajnalban, hogy fölkeresse a hithirdetőt, aki a gyermekeket a mennyországba vezeti. Hozzátartozói beleegyezésével az árvát fölvették az árvaházba és nemsokára boldogan részesült a keresztségben.

4. **„A mennyországba akarok jutni!“** Nankingban egy egész család katolikussá akart lenni. A család nyolcéves gyermektagja válaszúton állt: ha pogány marad, akkor egyedüli örököse lesz erősen pogány dúsgazdag nagynénjének; ha pedig kereszténnyé lesz, elesik az örökségtől. Legidősebb bátyja így szólt hozzá: „Egyelőre ne keresztelkedjél meg a nagynéni kedvéért; később majd meglátod mitévő légy.“ A fiú: „Micsoda? Hát ti nem akarjátok, hogy veletek menjek a mennyországba? Magatoknak akarjátok megtartani az örök boldogságot, nekem meg átengeditek a földi kincseket? Ez nem igazságos osztozkodás!“ A fiú megkeresztelkedett és sok pajtását is elhozta a misszióra.

5. **„Testvérkém is hadd jusson a mennyországba!“** Le Berre püspök térdét tizenkét éves néger fiú kulcsolja át zokogva: „Atya, engedj haza, öcsikém nagyon beteg!“ A püspök nem engedi, hívja a kápolnába, hogy imádkozzanak öccse felgyógyulásáért, — a fiú csak haza akar menni. „De pogány szüleid majd nem eresztenek vissza és öcséden úgy sem segíthetsz!“ „Nem, nem, szüleim nem keresztelik meg öcsikémet, pedig ő is hadd jusson a mennyországba!“ „Hiszen a hithirdető ott lakik közel hozzátok, ő majd megkereszteli öcsédet.“ „Nem, szüleim nem értesítik őt és öcsikémet elrejtik előle, öcsikém kereszteletlenül fog meghalni!“ A zokogó fiúcskát erre hazaengedte a püspök; az öcsike csakugyan részesült a keresztségben testvére kezéből és mindjárt meg is halt.

Vágyakozás a keresztény hittanítás után.

6. **Pogányok sírva vágynak hitoktatás után.** P. Dupont, ap. vikárius az afrikai Nyanzában: „A legutóbbi hónapokban 1300-1400 kilométert meneteltem. Minden

néger faluban hitoktatást tartottam; csak úgy nyelték a tanítást. Egy 600 lakosú faluban három napon át naponta háromszor kellett tanítanom. Midőn a harmadik nap este el akartam távozni, a törzsfőnök hirtelen összehivta a népet s kiabált: "Üljetek le! üljetek le, hogy az atya még egyszer beszéljen nekünk a jó istenről!" — Késő éjjelig folytattam tehát az oktatást. Mikor aztánvégiegesen csónakba szálltam, hangos sírással búcsúztak: „Atya, jőjj vissza mihamarább! És addig is küldj hozzánk hithirdetőt, hogy tanítson minket! Nem akarunk pogányokként meghalni!"

7. **Hitoktatás a kútnál.** Koreában, Sol-Mo-Ron községben fiatal házaspár együtt kezdte tanulni a kátét. Ám a férfi, atyja ellenzése miatt csakhamar abbahagyta. Felesége rápirított: „Amit az ember egyszer elkezdett, azt végezze is be! Miért hátrálsz meg? Ez nem férfias dolog. Én gyönge nő létemre kitartok halálig!" Szavának is állott. Mivel pogány apósa miatt otthon nem tanulhatott, sem keresztény ismerőseihez nyiltan nem járhatott, összebeszélt velük, hogy a közös kútnál találkoznak többször naponkint. Ott folytatta a tanulást, míg méltó nem lett a keresztségre. Férjét, sőt haldokló apósát is megnyerte a keresztségnek.

A pogányok áldozatot is hoznak a keresztény oktatásért.

8. **Egy néger gyermek szenvedései.** Trappisták czenstochowoi farmján, kaffertanyán, tiz árva fivér. Legfiatalabb a tiz éves Komba, aki egyedül vágyik a ker. hit után. Végre egyszer elszökik hazulról az „Ama Roma" (kat. hithirdetők) iskolájába. Csakhamar ott van legidősebb bátyja (kaffer törvény szerint az árvák családfeje), dühöng, beveri az iskola ablakait, kihuzza öccsét és kegyetlen ütlegek közt hajtja haza. (A páter a szomszéd misszión van, az apáca tehetetlen a vad négerrel szem-

ben). Kétszer ismétlődik a dolog, harmadszor is megjelenik Komba, úgy összeverve, hogy a betegszobába viszik. De ötödik nap megjön a bátyja, a páter engedelmével beszél öccsével, de hiába minden csalogató, fenyegető szava. Elmegy, de nem haza, hanem elbújik, este visszalopódzik, kilopja öccsét és hazaveri. Komba pár nap mulva ismét a misszión van, alig bir járni. Fivérei most rendőrrel vitetik haza azon ürügy alatt, hogy a barmok őrzésére kell a fiú. A páter jobbnak látja azt tanácsolni neki, hogy csak menjen haza. Komba megindul sírva, de egyszer csak leveti magát a földre: „Angiyi! Angiyi! (Nem megyek!)“ Bátyjai lábánál fogva vonszolják; Kombának bőre szakadt le. Társai sirva kisérik. „Visszajövök, míg csak egy csepp vér van bennem!“ A páter sarkára áll, kiutasitja a fivéreket, akik így szólnak derék öccsükhöz: „Sesikatele! (kimerültünk). Az Ama Roma egészen megbűvölt téged. Maradj hát náluk, de a mi törzsünkbe nem tartozol többé!“ Komba boldog volt. A keresztségben a Szerafikusz nevet kapta. A nővér elmondja az iskolában Szt. Vitus legendáját, akit 12 éves korában véresre korbácsoltak és izzó kátrányba dobtak. A kis Szerafikusz: „Ezt egészen természetesnek találom tőle. Hiszen így kell cselekedni! Magam sem tennék másként.“

9. **Kameruni négerek a hitoktatásért.** P. Vieter Henrik, Kamerun ap. vikáriusa, levelében irja: 90 néger fiatalember dolgozik a dualai farmokon. Két órányira vannak a missziós állomástól, ahol este 7-kor hitoktatás van. Hogy pontosan ott lehessenek, kikönyörgik gazdáiktól, hogy a déli 2 órai pihenő helyett csak másfél órai pihenőjük legyen, és igy félórával előbb kezdhessék a délutáni munkát a perzselő hőség ellenére is. Igy d. u. 6 helyett félhatkor fejezhetik be. Akkor a két órai utat másfél óra alatt — futólépésben ugyan, de — megteszik és pont 7-kor ott vannak a hitoktatáson.

Nyolckor haza mennek, — megint két órai út! — reggel félhatkor már megkezdik a mukát. Álmatlanságról, fáradságról sohasem panaszkodnak!

Istent megismerni első kötelességünk.

10. **A buzgó néger fiú.** A délafrikai Natal-ban egy misszionárius hajnali három órakor világosságot látott az iskolában. Nagy ámulatára egy pár hete megkeresztelt fiúcskát talált ott; az olvasott nagy buzgón bibliájában. „De fiam, mit csinálsz te itt ilyenkor, amikor minden más gyermek alszik? Miért nem alszol inkább te is?“ „Nem, atya, addig nem tudok jól aludni, amíg a jó Istent nem ismerem.“

11. **Hittanverseny.** Az óceániai Gambier-szigetcsoporton érdekes verseny fejlődött ki. Férfiak és nők évenkint összeállitják azoknak a hitigazságoknak jegyzékét, amelyeket nagyon fontosaknak vélnek. Ezeket aztán a maguk feltalálta dallamokon nyilvánosan közösen betanulják meghatározott idő alatt. Királyuk névnapján aztán a négy sziget lakossága egybegyűl Mangareva szigetén és ott a betanult szöveget felmondják a legöregebbnek, aki a kenyérfák árnyékában ülve aztán dönt a többi vénekkel arról, melyik szigeté a győzelem. Ezt az ünnepélyt ők „mangarevai virágjátékoknak“ nevezik.

12. **A kis hitoktatók.** A Jáva-szigeti kis keresztények maguk is buzgón terjesztik az igaz vallást pogány pajtásaik közt. Igy pl. kis fiúk és leányok jöttek le hegyeikből a misszióra és kérték az atyákat, hogy jöjjenek fel hozzájuk, kihallgatni a hittanból azokat a társaikat, akiket ők oktattak a hitigazságra. Az egyik atya föl is ment és nagy örömmel látta a sikert; 20 gyermeket részesíthetett az első szentáldozásban, 32-t és nyolc felnőttet pedig megkeresztelt.

13. **A néger aggastyán buzgalma.** Csang Péter, a 78 éves néger borzasztó nehezen tanult. Hat hétig tanulta a keresztvetést. De hallatlan szorgalmával s a hithirdetők türelmével másfél év alatt mégis megtanulta az imádságokat és az „öregek katekizmusát."

14. **A vén törzsfőnök.** P. Hartmann irja a Tanganyika-tó mellől Afrikában: A Nyassza-tavon átkelve kikötöttünk Kiranda mellett. Csakhamar benszülöttek jöttek oda, ajándékokat hozva és üdvözölve engem. A törzsfőnök, egy kiszáradt, hajlott hátu öreg szinte magánkivül volt örömében, mikor meghallotta, hogy máskor is eljövök és oktatni fogom őt. Letérdelt, tapsolt, szeme csillogott, mikor zengzetes kirungu-nyelven igy szólt: „Milyen jó vagy, te atya! Igen, csak jőjj el, te légy házunk nagy királya, mert te tanítasz meg minket az útra az Istenhez. Nézd, az én hajam is valaha fekete volt, mint a bőröm; hátam egyenes volt, mint a nyil. Most görbe, mint az ijj és bőröm ráncos, mint a zsák és lelkem nemsokára elszáll. De a gyermekek miatt örülök, hogy jösz és majd megkeresztelsz engem, mielőtt lelkem elhagyná testemet!"

I. Az igaz hitről.

15. **Missziós gondolatok.** „Elmenvén tanitsatok minden népeket . . . " Ezt a parancsot kapták az apostolok és utódaik, hogy t. i. a pogányokat az igaz hitre vezessék.

De mi történik a haldokló pogánnyal, akihez még sohasem jutott el az igaz hit hirnöke? Évenkint 30 millió ember hal meg Krisztus igazságának ismerete nélkül. Bár Isten rendkivüli és előttünk ismeretlen módon nagyon sok pogányt is üdvözülni enged, mégis szigorú kötelessége a keresztény világnak az igaz hit terjesztése, a rendes módon: élő szóval való hirdetéssel. Ugyancsak érdemszerző cselekedet a hitterjesztést tehetségünk szerint támogatni.

1. A hit tárgya, forrásai és szükségessége. Az Isten az, akiben hinnünk kell.

16. **Egy japán nő szép felelete.** Az orosz-japán háborúban egy tokio-egyházmegyei francia misszionáriust a helyi sajtó azzal vádolt meg, hogy orosz kém. A japánok ezt el is hitték s ezzel próbálták két japán katolikus családot hittagadásra bírni. Azt mondták nekik, hogy a misszionáriust és katekistáját mint kémeket letartóztatták és a templomot lepecsételték, tehát legjobb lesz, ha elhagyják Yaszo-t (Jézust) és visszatérnek őseik vallásához. Egy hatvanéves japán nő így felelt: „Nem a páter az, akiben én hiszek, hanem az Isten! Ha tehát ti le tudjátok tartóztatni az Istent és le tudjátok pecsételni a paradicsom kapuit, akkor visszatérek hozzátok. De addig — addig keresztény maradok!" És az is maradt.

17. **Egy japán tiszt megtérése.** Egy tokióí japán tengerésztiszt két évig vett francia leckét egy ottani misszionáriusnál. Eleinte az olvasásgyakorlatra profán könyveket is használtak a francia Szentiráson kivül. De később a tiszt kérésére csak az evangéliumokat és a katekizmust használták olvasásra. „Kifejtettem előtte az olvasott szövegek isteni értelmét is; — beszéli a hithirdető, — ő nagyon meg volt lepve és illetődve s a kegyelem látható változást idézett elő lelkében.“ Különösen tetszett neki az Úr imádsága. Csakhamar kérte a szent keresztséget. Az atya próbára tette vágyakozását, de a tiszt állhatatos maradt szándékában; mikor szabadnapos volt, mindig elment a misére s ott térdelt az alsóbbrendű hivek közt. Közben kitört az orosz-japán háború. Bevonulása előtti napon végre részesült a tiszt a keresztség szentségében. „Nehéz volna megmondani, ki volt boldogabb kettőnk közül,“ irja végezetül a misszionárius.

18. **Megtérés a káté olvasása által.** Északi Koreában egy asszony több hónapos harc után végre megkapta férje beleegyezését, hogy kereszténnyé lehessen. Ám az asszony szerette volna férjét is megtériteni s evégből jámbor csellel élt. Tudott ugyan jól olvasni, de igy szólt férjéhez: „Hogy a keresztséget elnyerhessem, meg kell tanulnom ezt a könyvet (a katekizmust mutatta), de ez nehéz egy nőnek. Azt hiszem sokkal könnyebben, menne, ha te olvasnád föl nekem. A te szájadból bizonyosan könnyen megtanulom.“ A férj teljesitette felesége óhaját és — minél többet olvasott a katekizmusból, annál mélyebbre hatott a kegyelem jóakaratú lelkébe. Az asszony is megkettőztette érte való imádságait és csakhamar mind a ketten buzgó keresztények lettek.

A hit: kegyelem.

19. **Egy hindu megtérése.** P. Lacombe irja: Nagy örömet okozott nekünk Sundaram megtérése, melynek története is érdekes. Ő 6 éves korában Trichinopoliba került kollégiumunkba. Tizenegy éves korában az angol olvasókönyvből egy verset tanult meg, melynek két sora különösen bevésődött emlékezetébe és — szivébe: „Istenem, engedd akaratodat megismernem, — és azt mindig örömmel teljesítenem!“ Anélkül, hogy egészen fölfogta volna e szavak értelmét, naponta többször elmondogatta. Mikor megismertem Sundaramot, 13 éves volt. Gyakran jött hozzám olvasnivalóért. Másfél év múlva megismerkedett Billard atyával és gyakran meglátogatta. Egyszer egy képes bibliát talált Billard atyánál és annak némely helyeiről felvilágositást kért. Ez többször megismétlődött. Akkor igy szólt hozzá az atya: „Ha kételyeidet el akarod oszlatni és meg akarod ismerni az igazságot, térdelj le és imádkozzál velem, hogy Isten, a te Teremtőd, világositson meg téged.“ Sundaram engedelmeskedett, letérdelt, bensőségesen imádkozott, és fölkelt — megtérve.

Az igaz hit szükséges a lelki boldogsághoz.

20. **Egy kínai orvos megtérése.** Egy zikawey-i kínai orvos, akinek nem volt közömbös lelke sorsa, szorgalmasan kutatott az igazság után különféle vallástudományi könyvekben. De lelkét ezek nem tudták kielégiteni és a szivében tátongó ürt kitölteni. Ekkor utazni kezdett. Egy tartományi székhelyen elment egy híres pagodába, ahol egy 80 éves bonc nagy szentség és tudós hirében élt. Ennek tanítványa lett az orvos és kijelentette, hogy kész mindenre, még bonccá is lesz, csak lelke nyugalmát megtalálja. Sokszor beszélgettek

lelki dolgokról; ámde a fiatal orvos ahelyett, hogy világosságra jutott volna, csak még nagyobb sötétségben találta magát. Lelki vezetője pedig végre is bevallotta tudatlanságát, de — hihetően isteni ihletben — így szólt: „Ha nehézségeinkről felvilágosítást akarsz, keresd azt a keresztényeknél! Igen, fiam, óvakodjál „az Ég Ura vallásáról“ rosszat mondani; az megérdemli teljes tiszteletünket!“ Elképedve nézett az orvos a boncra: De mester, most még nagyobb bennem a zavar! Te oly tökéletes vagy — és ha a dolog úgy áll, amint mondod, — miért nem lettél kereszténnyé?“ „Hja, ennem kell Földhözragadt szegény szüleim már kora gyermekkoromban idehoztak. Ha most vallást változtatnék, biztosan megköveznének.“ Az orvos rögtön a keresztényekhez ment és feleségével s kisfiával együtt nemsokára buzgó kereszténnyé lett.

Csak a hit ad igaz vigasztalást.

21. **A meghalt fiú a mennyben van!** P. Laveroche kanadai misszionárius beszéli: Kétéves indián kisfiút temettem; anyja belebetegedett a búbánatba. Felkerestem. Vigasztalhatatlan volt; de amint gyermekének mennyei boldogságáról kezdtem beszélni, megváltozott és bizalommal szólt: „Atya, szavad balzsam szivemre. Nem panaszkodom többé, mert nem szabad. De férjem távol van; őt féltem, hogy ő nem lel ilyen vigasztalást. Mi lesz vele? Annyira szerette a kisfiút!“ „Légy nyugodt, leányom, én fölkeresem és vállalkozom a gyászhír tudatására.“ Úgy is tettem. Pár napi távolságra megtaláltam az apát. Tiszteletteljes örömmel jött felém, mint a keresztény indiánok általában. Azonnal családjáról kérdezősködött. Amint megtudta fia halálát, épp oly fájdalom fogta el, mint feleségét, de ugyanoly megadás is, mihelyt fiának mennyei boldogságáról felvilágosítottam.

Jelenlevő társai előtt így szólt: „Köszönöm a Nagy Szellemnek és neked, atyám, boldog vagyok, hogy veled találkoztam. Fiam a mennyben van, tehát nem sírok többé.“

A hit bátor megvallása.

22. **Hét éves vértanu.** Japánban 1622-ben Hikhiemen nevű kereszténytt halálra ítélték s a vérpadra fölvitték vele együtt hét éves kisfiát is, Pétert, hogy apja kivégzésének látása által őt is eltántorítsák a ker. vallástól. Apja kivégzése után a fiúcskát is a bíró elé állították, aki minden módon igyekezett a gyermeket hittagadásra bírni. Mindhiába. „Mindent szivesen elszenvedek!“ felelt a gyermek, „mult éjjel álmomban megjelent nekem atyám Jézus társaságában, ők bátorítottak, hogy ne féljek megvallani hitemet és mindent elszenvedni hitemért.“ Erre őt is lefejezték.

23. **Öt fiatal vértanu.** 1859-ben Tonkingban (Indokína) két misszionáriussal együtt börtönbe vetettek öt missziós növendéket is: Bao Pált, Duget Domonkost, Thae Pétert, Thuem Pétert és Rimb Domonkost. Több heti börtönfogság után a mandarin elé állították őket. „Tapossátok meg a keresztet — szólt ez — és nagy urakká teszlek titeket.“ „Sohasem fogjuk megtaposni! Készek vagyunk a halálra!“ „Ki ad nektek enni?“ kérdi a bíró. „Urunk Jézus Krisztus.“ „De ki tarthat benneteket életben?“ kérdi a feldühödött mandarin. „Csak Isten teheti azt, aki az életet adja,“ felelték a gyermekek. „Akkor meghaltok és megtudjátok, hogy életetek az én kezemben van!“ A kis fiúk tapsoltak örömükben és kiáltották: „Most fölmegyünk hazánkba!“ A mandarin parancsára Thae Pétert és Thuem Pétert kezükön-lábukon megkötözve a földön húzták a vesztőhelyre, a többi

hármat pedig nyakukra kötött kötéllel kényszerítették, hogy fussanak a hóhér után. A két Péter már csupa sebbel fedve félholtan ért a vesztőhelyre. Most felingerelt elefántot eresztettek rájuk. Az elefánt Thae Pétert fölkapta orrmányával, kétszer megforgatta a levegőben, a földhöz vágta és összetiporta. Ugyan így végzett Thuem Péterrel is. A másik hármat úgy kinozták, hogy a nyakukra kötött kötelet hol meghúzták, hol viszszaengedték. Félórai kinzás után megfojtották őket.

24. **A négyéves hithős.** Midőn Japánban császári parancsra megindult a keresztényüldözés, a négyéves kis József azt kérdezte a misszionáriustól: igaz-e, hogy most minden kereszténynek meg kell halnia? A páter: „Bizony igaz. És ha téged is megkérdeznek, kis József, milyen vallásu vagy, mit fogsz felelni?“ „Azt fogom hangosan felelni, hogy én keresztény vagyok!“ „De mit fogsz tenni, ha meg akarnak ölni?“ „Akkor igy fogok tenni:“ — szólt a fiucska, letérdelt, a kezét összetette, fejét lehajtva előre nyujtotta, mintegy a bárd alá. „De mit fogsz mondani, mikor a hóhér a karddal le akar csapni a nyakadra?“ A kis fiú erre sirva fakadt, mert azt hitte, hogy ha az embert lefejezik, akkor valami olyant kell mondani, amit ő még nem tanult a hittanban. De aztán eszébe jutott valami és így felelt: „Akkor azt fogom mondani folyton: Jézus, Mária, Jézus, Mária, amíg le nem vágják a fejemet.“ Aztán felállt és az atyához simulva mondotta: „Kedves atya, ha még mást is kell mondani, taníts meg rá mindjárt!“

25. **Előbb a két kezét, aztán a fejét a hitért.** A mult században az örményországi keresztényüldözésben egy 12 éves fiút is hittagadásra akartak kényszeríteni a mohamedánok, de hiába. Megfenyegették hogy levágják az egyik kezét. „Itt van, vágjátok le!“ felelt a fiú és odatartotta jobbkezét. Le is vágták s megfenyegették: „Ha nem térsz az izlám vallásra, a másikat is

levágjuk!" „Soha!" felelt a fiú és lehullott a másik keze is. Bekötözték a csonkokat, hogy el ne vérezzék; de újra ráriasztottak, hogy fejét is levágják, ha meg nem tagadja Jézust. A fiú mosolyogva hajtotta fejét a tőkére: „Hulljon le fejem is, mint keresztény akarok élni vagy meghalni!" És lehullt a kis vértanú feje is.

26. **A Khanghe**. A kínai keresztényüldözésben egy Ágnes nevű kínai leánykát is elfogtak, börtönbe vetettek és kegyetlenül kínoztak. Végre a Khanghe-re ítélték. Ez szokott lenni az utolsó és legborzasztóbb kínzás, és a következőkép történt: Egy hordó teteje kétfelé szedhető. Az áldozatot úgy teszik a hordóba, hogy lábujja alig éri a hordó fenekét. Fejét kinthagyják és nyakánál rázárják a hordó tetejének két félkörét; kezeit a hordó oldalára kötözik. Így lóg a hordóban az áldozat, kiállítva az utcára a nép csúfolódására. Négy napig birta Ágnes ezt a kínt, aztán meghalt.

27. **Így beszél az eleven hit**. Ugandában egy katekistát halállal fenyegettek a mohamedánok. A katekista bátran felelt: „A halál nekem a mennyországot jelenti. Nem is szerezhetnétek nekem nagyobb örömet!" — Egy másik keresztény négert figyelmeztették pogány barátai, hogy ellenségei elevenen akarják elégetni házával együtt. „Köszönöm jóakaratotokat, — felelte, — de én nem félek semmitől. Urunk és Mesterünk megparancsolta, hogy ne féljünk azoktól, akik csak a testet ölhetik meg, a lelket azonban nem. Minden bátor férfi kockára teszi életét a háborúban; annál inkább meg kell tennem nekem, aki az ördög ellen viselek háborút!" A bátor keresztény szavai gondolkodóba ejtették pogány barátait; ki is jelentették: „Csak egy komoly vallás van, az, amelyet katolikus barátunk követ."

28. **Világi apostolkodás példája**. Egy japán ácsmester, akit misszionárius keresztelt meg, egy szigeten telepedett meg, ahol még sohasem járt hithirdető. Itt pél-

dás életével fölkeltette a pogány lakosság figyelmét és bámulatát. Minden alkalmat felhasznált, hogy fajtestvéreinek lelkesen beszéljen az új vallásról, mely az embert oly jóvá tudja alakitani és a halál után boldogitani. Szava és példája oly hatást gyakorolt a pogányokra, hogy azok maguk hívtak szigetükre misszionáriust. Amint ez megjelent, az 5000 lakos közül azonnal 2000 jelentkezett keresztségre.

29. **A kereszt jelének ereje.** Az „ár-szív" indiánok megtérésük óta rendkívül buzgók. Különösen nagy a bizalmuk a szent kereszt jelében. Naponkint sűrűn vetnek keresztet magukra, sőt használati tárgyakra is, munkában és pihenésben, nyilvánosan és magukban egyaránt. Ha az „ár-szív" indián tenyerével vizet akar merni, előbb keresztet vet magára. Ha pipájára akar gyujtani, előbb keresztet vet pipájára. Alig kezd beszélni az indián gyermek, már megtanulja anyjától a keresztvetés szavait és módját. P. de Smet S. J., a híres indiánmisszionárius beszéli: „Magam láttam egyszer, mikor egy indián apa és anya halódó kisfiuk fölé hajolt és azon fáradozott, hogy a gyermekkel keresztet vettessenek. És mikor a kis haldokló vézna kis kezével nagynehezen megtette, ők ebből a legjobb vigasztalást merítették fájdalmukra."

30. **A néger király és a kereszt.** Kiratu, Ufipa királya Afrikában megtette az első és legnehezebb lépést a megtéréshez: lemondott a többnejűségről. Ugyanilyen elszántsággal tette meg a többi lépést is: alávetette magát a hitoktatásnak, a hittanvizsgának. Amikor a misszionárius a fényesen sikerült vizsga után átadta neki a keresztségre jelöltek keresztjét, igy szólt: „Atya, ezt a keresztet egy láda rúpiánál többre becsülöm!" Nagy szó egy négertől! (1 rúpia=5 aranymárka). Lechaptois missziós püspök keresztelte meg.

I. ágazat.

31. **Missziós gondolatok.** Az első ágazat, Isten első parancsolata és a Miatyánk első kérése szorosan összefügg egymással: követelik az egész emberiségtől az egy igaz Isten elismerését, imádását és dicsőítését.

Az 1. hitágazatban foglalt hitvallás: elvetése és megtagadása a *több-istenhivés* minden nemének és a pogányság minden alakjának. És így mutatkozik meg e hitágazat missziós jellege.

800 millió ember él e földön, aki nem hisz *egy* Istenben, egy *igaz* Istenben, hanem helyette több istent és teremtményeket (bálványokat) imád. Ez a legnagyobb igazságtalanság az egy igaz Isten ellen és az emberiség legsúlyosabb eltévelyedése.

Ámde ez magában hordja saját átkát is: a bálványoknál a pogány nem talál szeretetet, hanem állandó rettegésben él tőlük. Egyúttal elvesztette a pogányság az erkölcsi alapot és érzéket is külső és belső szenvedélyek prédája lett, melyek megmérgezik társadalmi, családi és egyéni életét. (Rabszolgaság, emberevés, emberáldozatok, fajtalanság, a nő lealacsonyítása, gyermekgyilkosság, vérbosszú stb.)

A missziók feladata tehát az egy igaz Isten ismeretének terjesztése s ezzel engesztelése Istennek, kiszabadítása a pogányságnak a tévelyből.

Az igaz Isten megismerése.

32. **Istent műveiből ismerjük meg.** 1721-ben mentek először hithirdetők (dánok) Grönlandba. Munkájukat Isten sikerrel áldotta meg. Egyszer egy új keresztény grönlandi beszélgetett a hittérítővel s ezt mondta: „Amikor még pogány voltam, mint a természet nagy

barátja, gyakran megcsodáltam azt a hatalmat, bölcseséget s jóságot, mely az egész természetben rejlik. Összehasonlításokat kezdtem tenni és az egyes dolgokat figyeltem meg. Lám, (mondtam magamban) itt ez a kojak (csónak); ez nem jött létre magától, hanem emberkéz kell hogy készitse fáradtsággal és ügyességgel, s aki nem ért hozzá, elronthatja. No de most ott a madár, akár a legkisebb, mennyivel művésziebb alkotás, mint a legjobb kojak, de nincs emberi tudomány, mely olyant alkosson! Akkor aztán honnan van a föld és a tenger és a nap, a hold és a csillagok? Valakinek kell lennie, aki ezt mind létrehozta s ennek a valakinek végtelenül bölcsebbnek és hatalmasabbnak kell lennie, mint a legokosabb ember. És nagyon jónak is kell lennie, mert minden, amit alkotott, az embereknek tesz kitünő szolgálatot. Igy gondolkoztam én nem egyszer, mielőtt önök onnan messziről idejöttek és a nagy Istenről beszéltek volna, akit én most a hit világánál még sokkal világosabban megismerek s csodálok alkotásaiban!"

33. **A „Nagy Szellemet" segítségéről ismerte meg.** Frémiot S. J. atya írja Északamerikából: Most kereszteltem meg egy asszonyt, aki az állomásunktól hat napi járóföldre fekvő Nipigonból való. Megtérése okát ő maga igy mondta el: „Egy napon három kis gyermekemmel kieveztem a parttól négy órányira fekvő szigetre. Míg ott időztünk, hirtelen vihar támadt, mely elszakitotta csónakomat és kisodorta a tóra. Már-már kétségbeestem szörnyű helyzetünkön az elhagyott sziget veszedelmei között. De mégis megpróbáltam az utolsó lehetőséget: két fatörzset gyökerekkel összekötöztem s azon eveztem borzasztó erőfeszitéssel a part felé. Váratlanul elállt a vihar, de amint partot értem, ujra kitört. Nagy és hosszas fáradozás után végre szereztem egy csónakot és ime: amint evezni kezdtem, ismét szélcsend lett.

Napnyugtakor, értem a szigetre és gyermekeimet épségben találtam. Akkor visszaemlékeztem, hogy gyermekkoromban hallottam az öregeket a Nagy Szellemről beszélni, aki a magasban lakik, aki mindent teremtett és ura életnek-halálnak. Régóta nem gondoltam reá, de most világos lett előttem, hogy ő adta azt a rendkívüli szélcsendet s így csak neki köszönhetem a magam és gyermekeim életét. Mihelyt aztán a keresztény vallásról hallottam, szivemből kivántam azt megismerni, aztán követni."

A pogányok eltévelyedése az istenismerettől.

34. **Mi mindent nem tisztelnek Isten gyanánt.** Közismert dolog, hogy Sziámban (Hátsó-Indiában) egy fehér elefánt az istentisztelet tárgya. Kokinkínában — mint Guerlach atya írja — a jarai-törzs a véletlenül kezükbe került bűvös dobozból a fedél felpattantására előugró vörös-fekete ördögöt a kolera és himlő isteneként tisztelték és állatáldozatokkal engesztelték.

Isten tulajdonságai.

35. **Isten mindenható: védelme alatt biztonságban vagyunk.** Egy afrikai misszionárius fáradságos utazás után egy néger faluba ért s a hőség miatt éjjelre moszkitóhálóját egy nyitott fészerben állította föl — a négerek nagy bámulatára. Az éj gyönyörűséges és csöndes volt; az atya csak úgy félálomban mintha egy ebnek rémüvöltését hallotta volna. Hajnalban már zaj ébresztette föl: az egész falu ott volt a fészer körül és ámuló tisztelettel, ijedt csodálkozással bámultak rá. Majdnem elnevette magát a különös jeleneten, amikor egy néger

furcsa lábnyomokat mutatott neki hálója körül. Az atya mosolya ajkára fagyott: hatalmas tigris lábnyomai voltak, melyek kettős körben vették körül hálóját. Csodák csodája: őt még sem támadta meg a tigris, hanem megelégedett kutyájával. „Milyen hatalmas varázsló!“ — suttogták a négerek; ő pedig hálatelt szivvel magyarázta meg nekik a mindenható Isten oltalmát.

36. **Isten mindentudó és végtelenül jó.** Az afrikai Libreville-ből írja egy misszionárius: Nemrég egy derék hívemtől alamizsnát és dohányt kaptam. Egy napon zsebretettem mind a kettőt s útrakeltem, hogy valam boldogtalant megörvendeztessek velük. A Gondviselés egy nyomorúságos kunyhóba vezetett, ahol egy keresztény ifjú feküdt a legszörnyűbb bélpoklosságban. Keresztény anyja ápolja hihetetlen szeretettel és dolgozik kettőjük helyett; de soha egy panaszszó nem hagyja el ajkukat. Örömtől ragyog arcuk jöttömre. Hosszan elbeszélgettem velük, meggyóntattam a beteget, aztán a pénzt az anyának, a dohányt fiának adtam. Leírhatatlan volt örömük. A fiú így szólt anyjához: „Lásd, anyám, éppen ma reggel mondtad, hogy nem tudod, mit adsz nekünk ma enni! Nem mondtam-e akkor, hogy a jó Isten segíteni fog rajtunk?“ „Úgy van, fiam, én is azt mondtam, hogy Isten tud a mi bajunkról, és segíteni fog. S ime elküldte hozzánk az atyát s most van élelmünk két napra.“ Könnyekig megindított e párbeszéd, — teszi hozzá a hithirdető.

37. **Isten szent; amit tesz, az jól van téve.** Kínában gyakori az árvíz s a rákövetkező éhinség. Ilyenkor nyilvánul meg az új keresztények nagy lelkiereje és Istenben való bizalma. Novella püspök írja ilyen alkalomból a következő megható esetet: „A szomorú események egészen lesujtottak. Jön egy keresztény kínai, látja nagy bánatomat, zokogni kezd és nem tud egy szót sem szólni. Majd jön egy nemrég megkeresztelt és

szól hozzám: Atya, miért emészted magad annyira miattunk? Csillapíthatod-e azzal szenvedéseinket? Használ a nyájnak, ha a pásztor meghal bánatában? Isten így akarja, hogy bűnhődjünk bűneinkért — miért ne tegyük hát? Nem biztatott-e püspökünk, hogy adjuk át magunkat egészen Isten akaratának? Emlékezzél most saját tanításodra és hagyj föl a haszontalan fájdalommal! — E szavak erőt öntöttek szivembe és megköszöntem Istennek, hogy egy derék hívem által megalázott gyöngeségemért, de egyuttal meg is vigasztalt és felbátorított."

38. **Isten igazságos.** Az oceániai Vaitahiban — írja egy ottani hithirdető — éppen bevégeztem egy kápolna építését; csak a szentélyt kellett még kiképezni. Nem messze állt egy pogány templom romja; onnan hoztak híveim néhány szép nagy kőlapot. Megtudta ezt az ottani mormon prédikátor, akinek egykor nagy befolyása letelepedésünk óta megszünt. Megfenyegette a benszülötteket, hogy a megbántott istenek a cápák által fogják őket megbüntetni. Új híveim nyugodtan felelték: „Mi katolikusok vagyunk és tudjuk, hogy az istenek csak üres ördögképek, hogyan árthatnának hát az igaz Isten szolgáinak?! Ellenben aki Krisztust és egyházát gyalázza, mint te, az féljen Isten haragjától!" Pár nap mulva a prédikátort halászat közben elkapta egy cápa és leharapta egyik lábát; s másnap már halott volt a szerencsétlen. A benszülöttek nyiltan hirdették, hogy Isten büntette őt így káromkodásai miatt.

39. **Isten irgalmas.** Hadajet-Efendi, előkelő örmény orvos, megtagadta a ker. vallást és mohamedán lett, hogy szenvedélyeinek mohón hódolhasson. Keresztény feleségét elűzte és négy más feleséget vett. Ámde lelke nyugalmát mégsem találta meg ebben a bűnös életben és a vele ismerős Villarabio Angelus atyának keserűen panaszkodott, hogy csak a szabadabb élet kedvéért lett

mohamedán, szivében azonban keresztény maradt. — Halálos betegségbe esvén, mohamedán barátai tömegesen látogatták és megtöltötték házát, úgy hogy Villarabio atya sehogysem juthatott a beteghez, hogy annak lelkét megmentse. Ekkor jó ötlete támadt. Orvosi ismereteit használva föl, mint idegen orvos, álöltözetben, egy örmény papnak, mint asszisztensnek kiséretében, sikerült a beteghez bejutnia a sok látogatón keresztül. A páter ezekkel kezdett élénk beszélgetést, hogy elterelje figyelmüket az örmény papról, aki ezalatt a beteggel megismertette magát és kérdezte: „Akar-e mint katolikus meghalni?“ Hadajet könnyezve felelt: „Igen, atyám; és ezért kérem, gyóntasson meg. Jaj, vajjon megbocsátja-e Isten az én nagy bűneimet?“ „Kétségkivül, csak legyen bizalommal!“ Megtörtént a gyónás és szentáldozás, sőt a szentkenet szentségének feladása is, melyet a mohamedán látogatók orvosi aktusnak néztek — a páter ügyes kimagyarázása alapján. A beteg meg is halt nyugodtan pár perc mulva. Ekkor a két atya igyekezett el onnan, nehogy felismerjék őket, ami bizonyosan halálukat jelentette volna. Persze keresztény temetésről nem lehetett szó; a mohamedán temetési menetet csak távolról követte az örmény kath. pap, imádkozva a halott lelkiüdvéért.

40. **Isten türelmes**. A Kongó-vidéki Matombában élő emberevő jaga-törzs királynője, Zinga, keresztény lett; de öt év mulva visszaesett a pogányságba és a legfékevesztettebb módon gyakorolta azt. Emberéletnek nem volt értéke előtte; százakat gyilkoltatott le hidegvérűen. A pogány szertartások véres és buja förtelmeiben ő volt a legbuzgóbb és legvadabb. Igy ment ez három évig. Akkor egy portyázásból hazatérő harcosa egy feszületet hozott valahonnan zsákmánya között és a királynőhöz vitte. Zinga a kereszt megpillantásakor mélyen megrendült; a kegyelem utat talált szivében. Nyilvános népgyűlésen kijelentette, hogy visszatér és hű marad a ker.

valláshoz. Úgy is tett. Örömmel fogadta a húsz napi járóföldnyi távolságból hozzá jövő hithirdetőt és bűnbánatot tartott. És minden nagybőjtben, töviskoronával fején, nehéz kereszttel vállán ment a templomba. 87 éves korában halt meg igaz keresztény halállal.

A teremtő Atyaisten!

41. **Missziós gondolatok.** A keresztény tudja, mi az élet végcélja, tudja, hogy Isten miért teremtette őt és ebben megtalálja az élet, a szenvedés és a halál értelmét és lelke nyugalmát. A szegény pogánynak mindez csak csupa kérdőjel és ismeretlen homály.

Teremtőnknek tartozunk azért minden imádásunkkal, hálánkkal és szeretetünkkel. A pogány is mindennap újabb és újabb jótéteményekben részesül Teremtője jóságából. De nem ad érte hálát, hanem hitvány bálványképet tisztel! Mily szomorú állapot ez!

A missziók végét akarják vetni ennek és a pogányokat Teremtőjük ismeretére vezetni.

Isten a világ teremtője és kormányzója.

42. **Mit tett Isten a hetedik napon?** Lent, Délafrikában egy trappista atya megmagyarázza kis feketéinek a teremtést. Aztán kikérdezte őket. Egy kis kaffer fiú helyesen felelt a hat napról; de arra a kérdésre: mit tett Isten a hetedik napon? megakadt. Gondolkodik: a hetedik nap a vasárnap, tehát e napon Isten is bizonyára valami fontos dolgot cselekedett; és vasárnap ők is valami jobbat szoktak kapni. Felkiált: „Már tudom! Isten a hetedik napon *ipalicsit* főzött!“ Az ipalicsi a kafferek kedvenc étele: kukoricalisztből készült pépféle.

43. **Csak a „Nagy Szellem“ visel gondot mindenkire.** Pia, missziós nővér Dahome-ben, egy körútja alkalmával, bár útja másfelé vitte volna, valami sugallattól vezetve letért utjáról egy elhagyott bozótos helyre, ahol egy szerencsétlen négert talált, borzalmas rákbetegség-

ben fetrengve. „Hálát adtam az isteni gondviselésnek, mely ide vezetett. Leültem a szegény beteg mellé és beszélni kezdtem neki a mennyországról. A boldogtalan most hallott életében először erről. Némi ámuló gondolkodás után így szólt: Fehér asszony, füleim hallották szavadat, bensőm megnyugodott, szellemem követi beszédedet. A te utad jó út. Ne felejtsd el az utat, mely ide vezetett! Mélyen meghatva távoztam és azontúl naponkint meglátogattam. Lelke fogékony volt az igazság iránt. Egyszer a következőket beszélte el: „Én valaha törzsfőnök voltam; mindenki engedelmeskedett nekem és tisztelt engem. Soha senki sem mulasztotta el, hogy vadász-és halász zsákmánya felét nekem ne adja. Sok áldozatot mutattam be fetisünknek; naponkint folyt az áldozatok vére oltára előtt. De most, amióta ilyen beteg vagyok, azt hiszed, jön valaki, hogy segitsen, ápoljon? Senki! Csak a Nagy Szellem jó igazán, csak ő visel gondot reám, és ezért az ő hű fia akarok lenni!"

Isten a rosszat is jóra fordítja.

44. **Ember tervez, Isten végez.** Az Antillákhoz tartozó Curacao sziget néger lakossága csaknem teljesen katolikus. Ennek érdekes története van. A mult századokban ugyanis a sziget urai prot. hollandok voltak. Kevélységük elvakultságában nem akarták, hogy rabszolgáik ugyanazon a valláson legyenek, mint uraik, viszont a pogányságban sem akarták hagyni őket. Csupa megvetésből tehát rabszolgáikat mind a katolikus vallás fölvételére kényszerítették, hogy a kat. vallás a rabszolgák vallása legyen. Ez a vak fanatizmus azonban jó gyümölcsöt termett: az egykori rabszolgák ivadékai most mind katolikusok. Más szomszédos szigeteken is hasonló a helyzet.

A szenvedés: kegyelem!

45. **Ideigtartó szenvedés örök boldogság forrása.** Morand hithirdető atya írja: 1910 őszén Japán annektálta Korea (Chosen) félszigetet 13 millió lakosával, és megszűntette az ősi koreai császárságot. A császári család három tagja, továbbá Min és Ágnes hercegnők nemrég vették föl a keresztséget. A politikai zavarok miatt ők is menekülni voltak kénytelenek. A meggyilkolt császárné unokaöccse Min tábornok, hadseregparancsnok, saját és testvére gyermekeivel szintén elmenekült Wejhájwejbe. Ott megismerkedett a kath. missziókkal és csakhamar rájuk bízta a gyermekek nevelését. Leányát, Hadi hercegnőt pedig beadta az ottani missziósnővérek penzionátusába. A gyermekek kitűntek szorgalmukkal és a kat. vallás iránt való fogékonyságukkal, úgy hogy nemsokára teljesedett hő kívánságuk: fölvették a keresztséget. Szeplőtelen Fogantatás ünnepén lettek tagjai az Egyháznak és boldogságukat betetőzte az, hogy ugyanakkor a szentáldozás és a bérmálás szentségében is részesültek. Egyikük megvallotta, hogy a keresztség után szeretett volna mindjárt meghalni, hogy ezt a boldogságot ne veszíthesse el.

46. **Ember elveti, Isten fölveszi.** P. Bouma írja: Pár nap előtt öt fiú — tizenkét év körüliek — jött a misszióra. Fesztelenül, szinte szemtelenül léptek szobámba és leültek, egy kivételével. Ez egy szegény, apró kis gyerek volt, tizenöt éves létére egészen satnya és pupos elül-hátul. Ott állt szegény, lesütött szemmel, félelemtől remegve. Társainak egyike így szólt: „Nézd, uram, ez a fiú nyomorék, nem engedhetjük neki, hogy ezentúl is ott imádkozzék, ahol mi. Mi protestánsok vagyunk és nem tűrjük magunk közt ezt a nyomorékot. Nektek adjuk, ha tetszik, tanítsátok a ti vallástokra! Jó napot!“ Természetesen oltalmunkba vettük a szegény

gyereket, aki egyike lett legkitünőbb tanítványainknak és az első itteni katolikusoknak.

47. **Az üldözött szenvedései megtérítik üldözőit.** Grandjanny misszionárius írja Cheyur-ból (India): Pudupattu kis falu, ahol még nemrég a gonosz lélek uralkodott korlátlanul: ahol átutaztamkor a gyerekek csúfolódva és gyalázkodva futottak el előlem. Innen jött egyszer hozzám egy Ponen nevű bélpoklos, fia Argodam kiséretében, hogy megismerje a kat. vallást. A kellő előkészületi idő letelte után megkereszteltem őket. Akkor hazamentek, de otthon kunyhójukat földig lerombolva és kirabolva találták, őket magukat pedig az egész falu szidalma fogadta. Amint ezt megtudtam, elküldtem hozzájuk katekistámat, hogy vigasztalja őket. Azonban az üldözés tovább tartott egészen Ponen haláláig. Haldoklásakor fia lélekszakadva jött értem. A szegény Ponen megismert még, de már nem volt ereje beszélni. Hamar föladtam reá a szent kenetet, melynek végeztével ki is lehelte lelkét. A jó Ponen halála után a mennyben nemes bosszút állott üldözőin: megtérítette őket. Már a halálát követő napon kb. százan jöttek hozzám és esedeztek a keresztségért! A megtérés gyorsan folytatódott s ma már csak néhány pogány van még ott, de ezek is hamarosan szándékoznak megkeresztelkedni. És ma már Pudupattu gyermekei nem előlem, hanem hozzám futnak és áldásomat kérik!

Isten ád türelmet érdemszerző szenvedéshez.

48. **Egy fekete Jób.** P. Munsch közli a következő levelet, melyet Dénes nevű növendékük írt neki, aki 8 hónapja bélpoklos s akit nagyon sajnálnak, mert egyike a legderekabb keresztény ifjaknak.

„Munsch atyának Mhondában (Német-Keletafrika).

Szivélyes üdvözlet Neked, atyámnak, uramnak és tanácsadómnak! Te vagy lelkem vezetője. Itt, ahol vagyok, csak sebeim vannak. E sebek sok fájdalmat és kínt okoznak nekem. De én elviselem a fájdalmakat, melyeket Isten küld reám. Én még fiatal vagyok. Szükséges, hogy Isten szenvedést küldjön reám és hogy én azokat elfogadjam, sőt bennük örömemet találjam. (Itt Jóbra hivatkozik a levél, leírja Jób történetét, aztán folytatja:) Nézd, Atya, én is elfogadom Isten kezéből a szenvedést, hogy el ne felejtsem, hogy ő teremtett engem. Ha ki akarjuk érdemelni Isten kegyelmét, sok szenvedést kell elviselnünk. Szent Pál írja: „Jó, ha szemünket kinyitjuk és fölfelé tekintünk, hogy ne aludjunk, mert utazásunk e világon előrehalad." Nekem is szenvednem kell; mert az én utazásom is végéhez közeledik és meg kell jelennem a mindenható Isten előtt. Ezek az én szavaim, Atya! Most kissé jobban vagyok. Üdvözletemet küldöm... (néhány nevet említ). Ti pedig, Atyák, imádkozzatok értem, mert az Úr keze nehezedett reám!"

49. **Az indián fiú nem fél a haláltól.** Paraguayban javában dühöngött a himlő. Diego, egy derék ifjú, — beszéli P. Baucke, — egy napon csodálkozását fejezte ki nekem afelett, hogy a járvány ily sokáig megkíméli. Azt feleltem, hogy hiszen sokan teljesen mentesek maradnak; ő is — csak ne féljen. „Nem is félek, — válaszolta az ifjú, — pedig tudom, hogy én is megkapom és belehalok." Igaza lett: pár nap mulva megkapta. Szülei éjjel-nappal mellette voltak. Egyszer éppen akkor léptem be hozzájuk, mikor szorongó szivvel és könnyes szemmel vigasztalták. Hirtelen megfordult és fájdalmas hangokat hallatott. Atyja attól félt, hogy a türelmetlenség urrá lesz fia felett: „Mi bajod, fiam, türelmetlen vagy?" „Nem, apám, — nyögte a beteg, — az gyötör, hogy nem tudok oly nyugodtan Istenre gondolni, mint azelőtt." Néhány perc mulva meghalt.

50. **Megnyugvás a csapásokban.** Koreában, Mienghemeshki völgyében néhány keresztény élt. Egy napon kis településüket tűz pusztította el. A szomszédos telepekről sok pogány jött oda, akik ámulva és értetlenül látták, hogy a keresztények nincsenek kétségbeesve, hanem nyugodtan és higgadtan viselkednek. Mikor ennek okát tudakolták, azt a választ kapták: „Mi keresztények vagyunk, tehát a csapásokat is Isten adományaiként fogadjuk. Bízunk Istenben és megnyugszunk az ő bölcs gondviselésében“ Néhány pogányra oly hatással volte felelet, hogy érdeklődni kezdtek a kath. vallás iránt és nemsokára keresztények lettek.

Az isteni Gondviselés.

51. **Hogyan vezette Isten a hithirdetőt a haldoklóhoz.** Gereon karmelita atya írja Verapoliból (Előindia): 1907. tavaszán a himlő rettentően pusztított Kottayam városban és környékén. Számos pogány és keresztény esett áldozatul a ragálynak. A misszionáriusok óriás munkát végeztek, ami néhánynak örökre tönkretette egészségét. Nagy segítségükre volt Rókus nevű fráterük. Félelem nélkül ápolta és temette a himlő áldozatait; keresztényt és nem kereszényt egyaránt buzgón készített elő a halálra. Munkáját több megtérés jutalmazta. Egy nap, amint csónakján hazafelé evezett, ez a gondolat támadt benne: „Ma még egy lelket sem térítettél meg! Próbáld meg ezen a tájon.“ Kikötött és átment egy kókuszpálma-ligeten. Egyszer csak egy pálmalevélből összeeszkábált tetőt pillantott meg. Bemászik az alacsony tető alá s ott talál egy asszonyt, a himlő végső állapotában. A nő boldogan mosolyog és suttogja: „Katolikus akarok lenni, keresztelj meg!“ A testvér gyorsan megadta neki a legszükségesebb oktatást és megkeresztelte. Pár perc mulva a beteg kiszenvedett.

52. **Isten összehozza anyát és leányát.** P. Hirtzlin a kelet-afrikai Begamoyoban különösen buzgó volt pogány gyermekek kiváltásában és megkeresztelésében. Egyszer megtudta, hogy az egyik benszülöttnél betegen fekszik a nemrég vásárolt rabszolga leányka. Elment oda és csakugyan ott találta a nyolc éves leányt a földön fekve és halódva. Azonnal kiváltotta és mint a jó pásztor, karjain vitte el a misszióra. Éppen hitoktatás volt nők számára. A gyermeket közöttük lefektette a földre. A gyermek végigjártatja rajtuk szemét, egyszer csak megakad pillantása az egyik asszonyon és felkiált: „Anyám! Anyám!“ Az asszony boldogan ismeri fel gyermekét és keblére szorítja. Aztán kérdi az atyát: „Hát tudta az atya, hogy nekem gyermekem van s elment érte, hogy idehozza nekem?“ Persze az atya ezt nem tudta. Erre az asszony térdreesett és felkiáltott: „Igen, Isten adta vissza gyermekemet!“ És mindnyájan áldották a Gondviselés csodálatos útjait.

53. **Tévedés folytán jutott az igaz vallásra.** A nyugat-afrikai Dahomeyben egy négernél egy keresztény néger árvafiú volt gyámságban. A néger jobbnak látta, ha a fiú a misszió internátusában nevelkedik s ezért levélben kérte a gyermek fölvételét. Akit megbízott a levél kézbesítésével, véletlenül éppen a levél írójának saját fiát vitte el magával kiséretül. Átadta a levelet, a páter elolvassa s mivel a fiú nem volt megnevezve a levélben, kérdi a páter a levélhozót, hogy ez az a fölveendő fiú, aki vele jött? Az illető (a négerek szokása szerint) nem tudván, miről van szó, egyszerűen igennel felelt. Így hát a fiút ott tartották az intézetben — a gyámfiú helyett — tévedésből és mindjárt elvették tőle a pogány amuletteket s helyettük Mária-érmet tettek nyakába és felöltöztették az intézeti egyenruhába. Eközben kiderült a tévedés; a hithirdetők vissza akarták küldeni a fiút atyjához, de a fiú világért sem akart

hazamenni, olyan jól érezte ott magát. A fiú atyja értesülve a gyermek kedves fogadtatásáról és hajlamáról, úgy gondolta, hogy ezt a tévedést nem is kell helyreigazítani. Eljött és így szólt: „Atyák, ti érmet tettetek fiam nyakára, ő tehát most a tiétek, maradjon nálatok." Aztán a helyi szokások jogi formái között átadta nekünk fiát, akiből nagyon buzgó keresztény lett. Történetének emlékére a Mózes nevet adtuk neki.

54. **Elszabadult ló, mint a Gondviselés eszköze.** Dél-Santungban (Kína) történt. A misszionárius két kereszténnyel egy rendkívül forró nap után este kisétált a faluból frissebb levegőt szívni. A közeli folyó felől nagy zajt hallanak; odafutnak: egy elszabadult ló ugrált a v zben. Azonnal kivonták sörényénél fogva és a misszió istállójába vezették, hogy másnap megkeressék gazdáját. Éjféltájt egy szomszéd falubeli legény zörgetett fel néhány keresztényt és tudakozódott, nem láttak-e egy elszabadult lovat. Azonnal a misszióra vezették s miután igazolta magát, boldogan kapta vissza a lovat, amely az ő őrizetére volt bízva. S íme másnap maga a ló gazdája jött a misszióra köszönetet mondani. Beszélgetés közben érdeklődni kezdett a ker. vallás iránt. Az eredmény az lett, hogy néhány hét mulva az ő falujában is iskola épült, melyben mindjárt 12 család részesült oktatásban. És nemsokára majdnem az egész falu keresztény lett.

55. **A Gondviselés őrködik a hithirdető felett.** P. Angelo Vinco, belső-afrikai hithirdető beszéli: A hatalmas liria-törzs megtudta, hogy az atya a beri-törzshöz utazott, még mielőtt a liria-törzset meglátogatta volna. Ezen nagyon megsértődött a büszke törzs és elhatározta, hogy a papot megöli. Egy ciszterna mellett lestek rá, ahol okvetlen át kellett neki mennie. Mérgezett hegyü lándzsákkal és nyilakkal várták sűrű, magas fűben. Amint közeledni hallották a karavánt a vaksötét

éjben, előbbre lopództak, de ezzel egy csapat vadtyúkot riasztottak fel, melyek olyan éktelen lármával rebbentek föl, hogy a négerek fejvesztetten, rémült zavarukban egymásnak estek lándzsáikkal; hatan meghaltak, számosan megsebesültek. A misszionárius pedig megmenekült a haláltól.

Az angyalokról és ördögökről.

56. **Misszióságondolatok.** Szegény pogányok minden jó szellemtől el vannak hagyatva; a pogányság a szó szoros értelmében a Sátán országa. A jó angyalok helyett ott a gonosz lelkek uralkodnak.

Az ördög eszméje különféle alakban minden pogány népnél nagy szerepet játszik. Vallási nézeteikben, a halál után a lélek tovább élésének sejtelmében, az élet fontos mozzanataiban, meséikben és mondáikban: mindenütt ott rejlik az ördög eszméje. A pogányság gondolatvilága telítve van félelemmel a láthatatlan szellemektől, az ember iránt ellenséges hatalmaktól. Ez a félelem aztán vad képzeletüket a legnagyobb mértékben, sőt mértéken túl felizgatja és borzalmat keltő költeményekben jeleníti meg.

Az ilyen eszmevilág természetesen legkedvezőbb talaja a babonának és a csalásnak, elbolondításnak. Nincs pogány falu, ahol az ördögnek emberi munkatársa ne akadna. Ezeknek aztán jó üzlet is az elbolondított emberek kizsarolása. Az indiánok „orvosai", a kínaiak „ördögűzői", Indiában az amuletteket író és készítő boncok, papok, fakírok, a négerek varázslói, fétispapjai és — papnői: mind hasznot húznak fajtestvéreik hiszékenységéből és a legkörmönfontabb módokon tudják őket megtartani ebben a vad babonaságban, főkép az ártalmas szellemektől való félelemben.

A Sátánnak e cimborái a misszionáriusnak leggonoszabb ellenségei. Nagyon gyakran pusztúlnak el egész virágzó missziók az ördög cimboráinak gonoszsága folytán.

Mily fény- és vigaszteljesen ragyog e sötét háttér fölött a kat. vallás tanítása az angyalokról!

Az angyalok.

57. **„Szent őrzőangyal, vezesd te a lovamat!"** Egy lovas vándort így szólít meg egy kizsarolt, rongyos kínai asszony, aki három apró gyerekével vánszorgott az

úton: „Nem te vagy-e a csing-taui öreg katekista?“ „Csakugyan az vagyok,“ felel a vándor, aki misszió-testvér volt és már évek hosszú sora óta működött a kínaiak között. „De honnan jösz, hová mégy, jó asszony? miért vagy oly szomorú?“ „Ó öreg úr, gyermekeimmel szülőim házánál voltam. Öreg atyám súlyosan beteg és nincs mit ennie. Elvittem neki a kis lisztet, amim még volt, s lásd, most három kicsinyemmel éhesen és kimerülve megyek haza férjem szüleihez. Ki tudja, látom-e még valaha szegény atyámat! Jó öreg úr, nem látogatnád meg atyámat, hogy megnézd érverését és megvizsgálnád, mi vár reá?“ „Szivesen elmegyek hozzá, de nem tudom, hol lakik s nem ismerem őt, nem vezethetnél el hozzá?“ „Ó nemes öreg úr, nézz gyermekeimre és reám — ők kicsinyek és gyengék, én pedig éhes és kimerült vagyok, de megmagyarázom neked, merre menj.“ Az asszony megnevezte a falut és atyját, a misszionárius pedig ujból megigérte, hogy elmegy oda azonnal. Megvigasztalódva ment tovább a szegény asszony. A katekista örvendve, hogy egy szenvedőn segíthet, tova lovagolt s egyszer csak keresztúthoz érkezett s nem tudta, merre menjen, mert elfelejtette az asszony magyarázatát s a falu nevét. Mitevő legyen? Összetette kezét és imádkozott: „Szent őrzőangyal, te ismered a falut és a beteget, nézd mindkettőnk baját: vezesd te a lovamat!“ Elereszti a kantárt, megsarkantyúzza lovát: a ló jobbra tart, és csakhamar egy faluba érnek. A katekista kérdezősködik egy kínaitól: mi a falu neve. Csakugyan az volt, amit az asszony mondott, most már emlékezett rá a misszionárius. „Van itt egy súlyosan beteg öreg ember?“ „Igen, a nagybátyám!“ kiált örvendezve a kínai, azonnal odavezetlek! Egy hetvennégy éves aggastyán volt a beteg: a földi élet számára már elveszett ugyan, de a mennyország számára menthető s a katekista meg is mentette. Az őrzőangyal vezette a lovat!

58. **Az őrzőangyal segitett!** A Vilmos-Császár-Földön (Új-Guinea) egy misszionárius vadászni ment két kanak-fiúval. A tengerparton állva lelőtt négy vadgalambot, de kettő a vízbe esett. Bár a fiúk kanak-létükre, jó úszók voltak, nem akarta őket a két galambért a vizbe küldeni, mert ott erős volt a hullámverés. Tovább ment hát, de aztán észrevette, hogy a fiúk elmaradtak. Gyorsan visszament s rémülten látta, hogy a fiúk ott küzködnek a vizben a hatalmas hullámveréssel, mely ide-oda dobálja s újra meg újra a mély vízre sodorja őket. A gyerekek élete veszedelemben forgott. S akkor jön egy nagy hullám és sértetlenül kiteszi őket egy kiugró sziklára: meg voltak mentve! Az atya kérdőre vonja őket. Igy feleltek: „Amint tovább mentél, atya, mi őrzőangyalhoz imádkoztunk, aztán beugrottunk a vízbe. És ő megsegitett minket. Itt a két galamb!"

Az ördögök.

59. **Az ördög fél a szenteltvíztől.** Croc, délkínai ap. vikárius írja (1882): „A gonosz lélek dühöng az utóbbi évben történt számos megtérés miatt: 600 felnőttet keresztelünk meg, s most keresi az alkalmat, hogy az új keresztényeket mindenképen nyugtalanitsa. Számos feltünő példa közül csak a következőt hozom fel. Egy kis falu főbbjei hitoktatót kértek tőlem; küldöttem is. A falu népe már buzgón tanulta a hittant és készült a keresztségre, midőn az ördög megszállott egy nőt és borzalmasan meggyötörte, hogy a keresztelendőket visszariassza. Mivel azonban a megszállott nő már jártas volt a hitben, a pap megkeresztelte. Abban a pillanatban, amint a keresztvíz érintette a nő fejét, az ördög dühösen földhöz vágta őt és elhagyta. Azonban a többi katechumenek közül is többeket ezerféle módon meggyötört. Végre elérkezett a tömeges keresztelés és szentáldozás

napja. Mivel a Gonosz a szent cselekmények alatt kénytelen volt a hívekből távozni, a szertartások végén kerített hatalmába egy új keresztényt: fölvitte őt egy magas fa csúcsára és áldozata szája által ezt kiáltotta le: „Ha el akartok űzni engem e faluból, legalább ezt a fát hagyjátok meg nekem!“ A pap visszakiáltott: „Nem, te itt semmit sem tarthatsz meg magadnak.“ Az ördög erre borzalmas kiáltással a szegény megszállottat ledobta a földre. De ez — a szemtanuk legnagyobb bámulatára — a legkisebb sérülést sem szenvedte.

60. **Az ördög a harangon.** P. Wetterwald S. J. Kínából írja: Han-Kiat-Szunban a kis kat. templom lapos tetejű kínai ház, melyre a falu vénje, Han-Ki-Jar maga tervezett és épített egy kis harangtornyot, abban van egy vasharang, szintén kínai munka. A harangozást Han-Ki-Jar a világért sem engedné át másnak. Fölmentem az öreggel a haranghoz és meglepetve láttam, hogy a harang nyelvén egy kis ördögfigura lóg, amilyent a kínaiak Pus-Sah néven bálványúl tisztelnek. „Ugye, atya, nagyszerű gondolat volt ez tőlem! — szólt Han-Ki-Jar, látva ámulatomat. — Gondoltam: az ördög annyi embert hív a bálványok pagodáiba, hát most vezekeljen és ha tetszik neki, ha nem, most hívja a népet Isten házába! Kötelet kötöttem nyakába és ide akasztottam a harangnyelvre. Az emberek azt állítják, hogy a harangunk szebben is szól, amióta az ördög húzza!“ — „De mit mondanak hozzá a pogányok?“ — kérdeztem. — „No, azok azt mondják: ti keresztények agyafúrt emberek vagytok, mi ilyet nem mernénk csinálni, de irántatok az ördög respektussal viseltetik.“

Az emberek.

61. **Missziósgondolatok.** Az ember a *teremtés* koronája, minden a földön az ő számára van teremtve. Az ember Isten képmása s ebben áll nemessége, ezzel múlja felül a földi lényeket és méltóságban közel áll az angyalokhoz.

A pogányság éppen ezt a természetfölötti méltóságot tagadja meg, lerántja a magaslatról és idők folyamán annyira lealacsonyította az embert, hogy az sok tekintetben „vaddá" lett, hasonló az állathoz, sőt néha rosszabb annál is, mert képes megölni embertársát és megenni. Ne beszéljünk könnyedén a vademberekről! Szomorú dolog az, hogy Isten képmásának milliói „vadak-" ként élnek és halnak meg! Szégyene ez az emberiségnek és állandó sérelme és meggyalázása Istennek.

Nekünk tehát nem szabad tétlenül néznünk ezt. Isten és az emberiség becsülete követeli, hogy ennek iparkodjunk végét vetni. Ez pedig a missziók által történhetik és történik.

A pogányok mondáiban itt-ott megtaláljuk még nyomait az ős-kinyilatkoztatásnak a világ és az ember teremtéséről és a bünbeesésről.

Az ember teremtése és bünbeesése.

62. **Az első emberpár a keletafrikai mondákban.** A keletafrikai Mkulwe-földön a négerek mondája ez: Odafent volt Isten és sok ember volt vele. Egy napon így szólt Isten: „Legyen a földön is sok ember." Ledobott két felnőtt embert a földre, egy férfit és egy nőt. Ledobott különféle magvakat is és azt mondta: „Öröljetek meg egy szem gabonát és takarjátok be a lisztet lapáttal." Amint pedig a lapátot levették, annyi

lisztet találtak, hogy jóllakhattak; volt hozzá főzelékül paraj, tök és bab. Isten adott nekik két halat is; ők ezeket a vízbe tették s a halak elszaporodtak és szintén táplálékul szolgáltak.

63. **Az őskinyilatkoztatás nyomai a dinkáknál.** Az afrikai dinka négertörzs hisz egy Istenben, aki mindent teremtett, de nem törődnek vele, mert azt tartják, hogy neki nincs hatalma a gonosz felett. A gonosz pedig az ördögtől való és ahol csak valami baj történik, annak mindig az ördög az oka. Ezért a dinka nagy tiszteletben tartja az ördögöt és mindenképen iparkodik maga iránt jóindulatra hangolni, ellenben a jó Isten soha egy imádságot vagy áldozatot nem kap a dinkától. Kiváltképen a nagy pithon-kígyó alakjában imádják az ördögöt; ha falujukba téved egy ilyen kígyó, azonnal ökröt áldoznak neki. — A lélek halhatatlanságában a dinka nem hisz, sem a mennyországban s azt tartja, hogy jobb a halál után nem élni. Ha az örökéletről beszélnek a dinkának, elszomorodik, megrémül és nem akar hallani arról. Azt mondják, bőven elég egyszer végigélni az életet küzködve, éhezve, nyomorogva, másodszor úgy sem lehetne kibírni. A túlvilági örök boldogság nem megy a fejükbe, mert van egy régi hagyományuk, mely így szól: Isten kezdetben minden embert jónak alkotott és magához vette a mennybe; de ott néhányan rosszak lettek, megzavarták a békét. Isten akkor leeresztett egy hosszú kötelet a földre s azon leküldte a rossz embereket, hogy javuljanak meg és tartsanak bűnbánatot. Akik néhányan megjavultak, azok Isten engedelmével ismét felkúsztak a kötélen az égbe. Odafent vigan éltek, nem dolgoztak, naphosszat táncoltak és sört ittak. Akkor jött egy kék madár, meglátta a kötelet, s addig csipkedte csőrével, míg elszakadt és a földre hullott. Azóta egy ember sem juthat a mennybe, mindnek itt a földön kell meghalnia s a menny zárva van.

64. **A bűnbeesés a délafrikaiaknál.** Így szól a hagyományuk: Isten egyszer maga elé hívta az összes embereket. Minden szín képviselve volt. Hódolniok kellett volna Istennek kézcsókkal. A fehér emberek mind meg is tették, a feketék nem. Isten várt egy darabig, hátha mégis meggondolja magát valamelyik fekete nép, de egy sem mozdult, csak ült a földre nézve. Azóta a feketék a fehérek rabszolgái és maguk is elismerik elmaradottságukat. Azóta van a fehéreknek éles eszük, vannak ágyúik, fegyvereik, gyufáik és hajóik. A fehérek fehér kenyeret esznek, mindenféle húst és gyümölcsöt, a feketék pedig durrahból, vadászatból és halászatból élnek.

65. **A néger anyóka a bűnbeesésről.** „Ki teremtette az embereket?" kérdi a misszionárius az afrikai néger anyókát. „Ó, azt tudom — felelé ez, — Isten teremtette a sillukokat (négereket) és bonyókat (idegeneket, fehéreket). Adott a silluknak egy lándzsát, a bonyónak pedig a tüzet (vagyis a puskát) és azt mondta: *Keduun!* (menjetek!). Azok elmentek. De Isten utánuk kiáltott: „Várjatok!" A bonyó megállt, térdreborult és hálát adott Istennek, a silluk azonban vissza sem tekintett, hanem ment tovább." „Csak menjetek, — mondá Isten, — ti sillukok gonoszak vagytok!" Ezért kaptak meg a bonyók minden jót, a sillukok pedig nyomorban élnek."

66. **A bűnbeesés a mkulwe-négereknél.** Az első embereknek gyermekeik voltak. Amint a leány nagy lett, férjhez adták. Egyszer anyósa egy gabonaszemet adott neki s azt mondta: „Öröld meg ezt az egy szemet és takard be a lapáttal." Az anyós kiment a mezőre, a menyecske otthon maradt egyedül és így szólt: „Hogyan lakjunk jól mindnyájan egy szem gabonából? Megőrlök egy teli kosárral." Úgy is tett. Mikor anyósa hazajött és meglátta, hogy mit tett menye, sírva fakadt: „Ó, ó, ó! Te most megrontottad a földet az emberek számára,

ezentul mindnyájunknak mindennap sokat kell dolgoznunk és éhen kell halnunk!" Jött Isten és így szólt: „Ti most megrontottátok a földet, ezentúl sokat kell szántanotok-vetnetek és halálnak halálával kell meghalnotok!" (Íme: egy nő — táplálkozás — tilalom — megszegés — büntetés: munka, halál!)

Áldozat a lelkek megmentéséért.

67. **Egy gyermek a lelkekért.** Az indiai Palgathban a misszíósnővérekhez egy 14 éves leány jött, akinek borzalmas rákja volt a nyakán. A nővérek ápolása folytán némi javulás állott be, úgy, hogy a leány tanulhatot és felvehette a keresztséget és bérmálást. De aztán nagyon rosszabbodott állapota. Azonban a legnagyobb kínokat is türelmesen viselte és mosolyogva mondotta: „Ó anya, nagyon fáj, de én valami különös szándékkal szenvedek." „Ugyan milyen szándékkal?" kérdezte a nővér. „Azért, hogy sok-sok lélek ismerje meg a jó Istent és gyermekéivé legyen a szent keresztség által!" A hőslelkű hindu leányka aztán a szentáldozásban nyert erőt és kegyelmet, hogy rettentő fájdalmait tovább is türelmesen viselje és áldozza fel érdemszerzően — egészen haláláig.

68. **Áldozatos halál a lélekmentésben.** Az északkanadai misszionáriusok áldozattal és kockázattal teljes életéről St. Albert püspöke írja: „A mult évben két papomat az indiánok verték agyon; kettő vízbefúlt, mikor egy tó jegén át akartak kelni; egy harmadik a könnyü csónak felborulása miatt veszett oda, amikor meg akarta menteni a csónakos indián fiút. Három papom megfagyott a prérik hóviharában. Négy másikat a poundmakersi telepen tartottak fogva s itt kegyetlenül szenvedtek a fagytól, de szerencsére életben maradtak. Mindnyájan

nagyon sokat szenvedünk, ha az indián telepeket fölkeressük, de más mód nincs a hozzájukférkőzéshez. A misszionárius megosztja az indiánokkal rossz táplálékukat és velük éhezik. Alig esznek egyebet, mint szárított halat só nélkül, de az éhség a legjobb szakács!"

69. **Mily magasra becsüli a misszionárius a lelket.** A boldogult P. Spinola Károly S. J. tizennyolc évig működött Japánban, 4 évi kínos börtön után 1618-ban elevenen megégették 51 társával együtt Nagasakiban. Egyik levelében leírja, hogy egyszer megtudta, hogy egy gyermek haldoklik; gyorsan bemártotta a zsebkendőjét vízbe, átfurakodott a haldoklót környező tömegen és megkeresztelte a gyermeket, zsebkendőjéből a vizet a haldokló homlokára hintve. A pogányok azt hitték, ez gyógyítás akar lenni. A derék atya ezt írja tovább: „Ha Isten minden szenvedésemért, amiket eddig elviseltem s ezután fogok elviselni, semmi más jutalmat nem adna, mint azt, hogy ezt az egyetlen lelket megmentettem a mennyország számára: akkor is túláradóan megjutalmazva érezném magamat!"

70. **Az Üdvözitő példája a lelkek megmentésére.** P. Cabrera S. J. írja a mexikói tarahumarai indiánmisszióról: A multkor fölkerestem a hegyi szakadékokban tanyázó charochi-indián törzset. Kisérőm volt Dupont bányamérnök. Amint az indiánok meglátták minket, rémülten szétfutottak és elrejtőztek. Néhányan a magas fenyők csúcsára másztak s onnan figyeltek minket. Hiába volt mindenféle próbálkozásunk, hogy őket magunkhoz csalogassuk. Erre Dupont így szólt: „Páter, nem tudom felfogni, miért vesződik ennyit ezek miatt az emberek miatt! Hogy én bemerészkedem e hegyek közé, hogy aranyat találjak, azt értem; de hogy ön elhagyott otthont, hazát, családot, mindent, hogy ezek után a nyomorult vad népek után fusson: azt nem értem!" Erre megmagyaráztam neki az emberi lélek vég-

telen értékét, mellyel semmi földi kincs nem ér fel. „Üdvözitőnk minden egyes emberi lélekért oly kimondhatatlanul sokat szenvedett s végül a szörnyű keresztha-lált is elviselte. Hogyan volna tehát lehetséges, hogy én Istent szeressem, de nem áldoznám fel minden erőmet arra, hogy az emberi lelkeket megnyerjem Neki?!“

II. ágazat.

71. **Missziósgondolatok.** Egy Istentől küldött megváltó szükségessége a pogányság szomorú helyzetéről ismerhető fel leginkább. Pogány népek elérhettek ugyan magas fokot anyagilag és műveltségben, de egy sem ismerte föl az élet értelmét és célját, sohasem szabadíthatta meg magát a bűn átkától. Csak egy istenküldötte megváltó gyógyíthatja be a pogányság szellemének és szivének sebeit. Isteni tanítónak kell hoznia az igazságot s az élet értelmét megmagyaráznia; isteni engesztelőnek kell elvennie a bűnt, bűntartozást és a tartozás tudatát; isteni orvosnak kell a beteg lelkeket meggyógyítani, isteni szabadítónak kell megnyitnia az utat a valódi, teljes boldogság felé.

Ez mind: Jézus Krisztus. Ő az isteni tanító, engesztelő, orvos és szabadító. Ő, egyedül Ő a világ Megváltója. Évezredek során számos „megváltó" támadt: Lao-Tze, Buddha, Konfucse, Mohammed és mások. A megváltásra szomjazó lelkek milliói követték őket — ám ők csak egyik tévedésből a másikba vitték hiveiket.

Csak Jézus Krisztus az igazi Megváltója minden embernek, a pogányoknak is. Csakhogy a pogányok nagy része még nem tud Róla. A kat. Egyház és tagjai kapták Jézustól a megbizatást, hogy a pogányokkal megismertessék a Megváltót. Ez történik a misszziók által. Van-e nemesebb feladat? !

72. **Jézus nevét a vértanú arcára égetik.** Tonkingban kereszténnyé lett Khoa-Tuong harmincötéves férfi. Keresztény volta miatt elfogták, kínozták: undok, szűk börtönben ült hónapokig, ütötték-verték, korbáccsal, kalodával, láncraverve gyötörték. Akkor arcára sütötték e szavakat: „Jézus hamis vallása." A két utolsó szó kinozta lelkét, mert az Jézus hitének rút meggyalázása volt. Megkérte tehát egyik fogolytársát, messe ki késsel

arca husából azt a két szót, s így csak Jézus neve maradt meg arcán beégetve. Az itélkező mandarin erre ujra rá akarta süttetni a két szót, de Khoa-Tuong oly erővel védekezett, hogy a beégetés nem sikerült. Akkor a mandarin borzasztóan megostoroztatta: a pálmaháncs-korbács minden suhintására egy-egy darab hús szakadt le testéből, ő pedig azalatt folyton ezt ismételte: „Keresztény vagyok, — a kereszténység az igazság, — az nem hamis vallás, — nem, nem, — sohasem tántorodom el tőle!“ A hóhérok kimerültek, pihentek s újra kezdték. Végre így szólt a mandarin hozzá: „Ha életben akarsz maradni, hagyd arcodra égetni azt a két szót!“ „Inkább meghalok!“ „Akkor hát halj meg!“ Ki is végezték.

73. **Jézus neve és az öreg indiánfőnök.** P. Lacombe-t egy öreg indián törzsfőnökhöz hívták, aki súlyos betegen feküdt kunyhójában a bivalybőrön. Az öreg indián örömmel szólt: „Örül az én szivem nagyon, ó Fekete Kabát,* hogy láthatlak. Már régóta imádkoztam a Nagy Szellemhez, hogy halálom előtt még megláthassam az ő küldöttjét, az imádság férfiát. Most hát látlak és boldog vagyok.“ A misszionárius leült melléje a földre s igy felelt: „Én is boldog vagyok, hogy láthatlak téged. Bizonyára a Nagy Szellem küldött engem hozzád. De, tudod, rézbőrű testvérem, nem elég csak látni az imádság férfiát, hanem meg is kell tanulni tőle az utat, mely a Nagy Szellemhez vezet.“ „Jaj, én olyan beteg vagyok, nem lesz már annyi időm hátra, hogy valamit tanulhassak!“ Az atya kezdte a hit főbb igazságait megismertetni vele, az aggastyán elfelejtette fájdalmait és feszült figyelemmel hallgatta a tanítást, különösen Jézus kínszenvedéséről és haláláról. Annak bevégeztével felsóhajtott: „Ó, mennyire szerettem volna Őt, ha előbb ismertem volna!“ Az atya ekkor a feszületet tartotta eléje és megmagyarázta azt. Az öreg reszkető

* Igy nevezik rendesen az indiánok a misszionáriusokat.

kezébe fogta, sokáig nézte és kérdezte: „Hogyan is nevezted Őt? Mondd csak még egyszer nevét!“ „Jézus“. „Jézus, Jézus! — mormogta az indián, — Jézus, Jézus, olyan későn ismertelek meg s most már oly kevés időm van hátra, hogy szerethesselek!“ . . . Az atya egész reggelig ott maradt és meg is keresztelte az agg törzsfőnököt, aki még aznap el is költözött a földről.

III. ágazat

74. **Missziósgondolatok.** Az Ige megtestesülésének ünnepei, Gyümölcsoltó B. A. és Karácsony, kiválóan missziósünnepek, mert emlékeztetnek az isteni Misszionáriusnak megjelenésére e földön. Gyönyörűen fejtette ki Ő maga küldetése célját, midőn egyszer Izaiás jövendölését olvasta föl a templomban: „Az Úr szelleme van rajtam, azért kent föl és küldött engem . . ." stb. és így magyarázta: „Ma teljesedett be előttetek ez az Irás!"

Azonban 800 millió pogány még sohasem hallotta az Úr Angyalának „Üdvözlégy" szavát, sem a betlehemi angyalokét: „Dicsőség a magasságban Istennek!" A kat. missziók viszik ezt az örömhírt a pogányokhoz. Segítsünk hát nekik!

Jézus gyermekkora.

75. **Karácsony Délafrikában.** P. Hentrich misszionárius a basutók földjéről írja: „Itt Délafrikában a karácsony nem téli, hanem nyári ünnep. A fák csupa lomb és roskadoznak a gyümölcs alatt. A vetés már aratásra kész A nap magasan jár és ízzó sugarakkal árasztja el a földet. — Karácsony este van. Ablakomból kinézek a szép tájra. A misszióállomás felé vivő utak minden oldalról a hegyekből, ma tele vannak gyalogos és lovas feketék százaival; férfiak, nők és gyermekek, keresztények és pogányok, tarkabarka ruhában sietnek erre, hogy ájtatosságukat vagy kiváncsiságukat kielégítsék. Sokan több napi fárasztó utat tesznek idáig. Anyák kisgyermekeiket hozzák hátukon és élelmiszeres batyut fejükön. Bámulom a jó feketék áldozatkészségét; mennyire megszégyenítenek sok fehér keresztényt!

Éjjeli 11 óra. Három harangunk hirdeti a szent óra közeledtét. Odakint még mindig eleven élet és forgalom. A délafrikai szép holdfényben tisztán látok mindent. A négerek rendbehozzák és felékesítik magukat. Aztán következik egy jelenet, amelyet sohasem felejtek el. Kedves gyermekének hangzik föl. Körülbelül 100 kaffer leányka énekel, akik a kedves nővérek iskolájába járnak. Körmenetben vonulnak föl és zengik: „Dicsőség a magasságban Istennek.“ Könnyekig meghat a csöndes, titokzatos afrikai éjben hangzó ének.

Megkezdődik az istentisztelet. A P. Superior mondja a szent misét és szent beszédet. A fekete hívek tömege lelkesen zengi a karácsonyi énekeket. Fénypontja az egésznek a tömeges szentáldozás: 400 hívő járul az Úr asztalához. Állandóan zeng felváltva a hívek éneke és imája a többi misék között és alatt is . . .“

76. **A kis Jézus és a gyermekek.** 1911-ben állítottak először jászolt Sziriában, egy Beirut közelében levő misszión. A templom és a jászol nagyon szegényes volt ugyan, de a gyermekek öröme leírhatatlan. Nem fáradtak ki a jászol előtt való térdeplésben, a jászol és a Jézuska bámulatában. Még késő este sem mutattak hajlandóságot a hazamenésre; addig könyörögtek a kedves nővéreknek, míg engedélyt nem kaptak arra, hogy egész éjjel ott virraszthassanak a jászolnál, nehogy „a Jézuska egyedül maradjon!“

77. **A gyermek Jézus a kovácsinas mintaképe.** P. Angelil, libanoni hithirdető egy körútján Schuminba jött. Az úton egy tizennégyéves fiú szalad eléje, csupa füst és korom a teste és a ruhája. Kezet csókol. „Piszkos vagyok, atya, és fekete, mint egy kis ördög, de én kovácsinas vagyok, a ghaziri iskolába járok. A mester, akihez adtatok, igen jó hozzám; szeretek dolgozni és jól is dolgozom — nézd csak a kezeimet!“ „Hát a lelked?“ kérdi az atya. „Ó, atya, meg lesz

elégedve velem! Minden hónapban elmegyek gyónni és soha sem mulasztom el esti imádságomat. Jöjjön csak és nézze meg, hogyan dolgozom.“ Az atya vele ment a műhelybe. Az első, ami szemébe tünt a műhelyben: a dolgozó gyermek Jézus képe volt a falon. Ezt tartotta a szír fiúcska szeme előtt — mintaképnek.

Mária, Jézus Anyja.

78. **Máriatisztelet Ausztrália szigetein.** P. Crescens kapucinus hithirdető írja: A Karolina-szigetek egyikének, Ponapének bennszülöttei különösen kitünnek a boldogságos Szűz tiszteletében és szeretetében. A szentolvasó elválaszthatatlan kisérőjük; legtöbben nyakukban viselik, de imádkozzák is mindennap, egyedül is, többen is együtt. Az egyházi énekek közül is a Mária-éneket szereti legjobban ez a daloskedvű nép. A boldogságos Szűz képeit is nagyon szeretik.

Egyszer a törzsfőnök leánya vigyázatlanságból összeégette magát. Tudta, hogy belehal és azt mondta barátnőinek: „Hívjátok el a pátert, meg akarok gyónni, mert elmegyek Máriához.“ Nagy áhítattal vette föl a szentségeket. Rettenetes fájdalmait panasz-szó nélkül tűrte. Környezetét arra kérte, imádkozzanak, hogy a mennyországba kerüljön, mert Máriát akarja látni. Derűs tekintetét égre emelve halt meg.

Egy öreg keresztény néger nő haldoklott; fölvette a szentségeket s mikor a pap azt kérdezte, fél-e a haláltól, így felelt: Jo, Maing, i pan rukula pan Meri.“ (Nem, uram, elbujok Mária mögé.)

79. **A Mária-tisztelet véd a protestantizmus ellen.** A szakadár (nem eretnek) abesszíniai kereszténység telítve van zsidó, mohamedán és ó-etiopsz elemekkel, úgy, hogy már szinte alig nevezhető keresztény vallás-

nak. Csak egy van, ami csaknem őseredeti tisztaságában megmaradt és ragyog: a Boldogságos Szűz rendkívül mély tisztelete. Ezt még állami törvények is biztosítják, pl. a 15. századból Zerea Jakab császár törvénye, mely szerint minden templomban legalább egy Máriaoltárnak kell lenni. A gyermekek gyakran egyetlen ékül Máriaérmet viselnek; a vad harcos is olvasót akaszt tölténytáskája mellé. A szivárványt „Mária övének" nevezik. — Ez a szakadárságban is megmaradt Máriakultusz a katolikus missziók szempontjából is nagyon jelentős, mert védelmül szolgál itt is, mint egyéb szakadár népeknél, a protestantizmus ellen. A protestánsokat az abesszinek „Mária ellenségeinek" nevezik. Viszont a katolikus vallást a máriakultusz hozza közelebb az abesszin nép szivéhez.

IV. ágazat.

80. **Missziósgondolatok.** Jézus kereszthalálával minden embert megváltott, a pogányokat is; minden ember, a pogány is, meg van jelölve Jézus vérével, mind Jézus tulajdona. E keresztáldozat érdemeinek *alkalmazása* az Egyház feladata. E feladatot az Egyház eddig az emberiségnek még csak kisebb részén tudta teljesíteni; még 800 millió pogány és 200 millió mohamedán nem részese az üdvösség forrásának.

Hogy ők is hozzájussanak, azon dolgoznak a misszíók s ezeket segíteni kötelessége a katolikusoknak. Mily szomorú dolog, hogy ma, 1900 év mulva is még az emberek nagyobb része nem tudja, hogy Jézus értük is meghalt! „A jó pásztor életét adja juhaiért," mondotta és tette Jézus, példáját követték az apostolok mint első misszionáriusok s követik ma is a hithirdetők. Mikor egy misszionárius kimegy a pogány országba, kap emlékül egy missziókeresztet, mely állandóan vele van. Ez az ő legfőbb tankönyvük, büszkeségük, örömük, erejük, bátorságuk és vigasztalásuk. Ezt mutatják meg a pogányoknak és hirdetik, hogy így szerette őket Isten. Igy lesz a kereszt delej, mely a lelkeket Jézushoz vonzza.

Jézus kinszenvedése.

81. **Passióének és játék Ceylonban.** Egyes nagybőjti szokások még az első hithirdetőktől származnak ...Jaffna egyházmegyében nagybőjt alatt a ceyloniak félretesznek minden olvasmányt, csak a „Paszan"-t olvassák, amely elbeszélésekből áll a kínszenvedésről, jó magyarázatokkal. Ez a 200 évvel ezelőtt ott működött Gonsalvez Jakab misszionárius műve. A felolvasás hangosan, ünnepélyesen, de változó sirámszerű hanglejtéssel történik. —

Szeretik az „Oppasi"-t is, a Fájdalmas Szűzanya Keserveit énekelni. Megható a csöndes éjben hallgatni a többhangú sirámokat. Nagyhéten passiójátékokat mutatnak be. Erre még pogányok is nagy számmal eljönnek igen nagy távolságokból is.

82. **A stációskép és a néger gyermekek.** Egy afrikai hithirdető beszéli a következő esetet. A nagy teremben, ahol tanítani szokott, volt keresztút képekben. Egy napon azt látta, hogy a harmadik stációskép leesett s a földön fekszik. Fel akarja akasztani s nagy ámulatára észreveszi, hogy a képen a három katona közül kettőnek mind a két szeme, a harmadiknak fél szeme ki van szúrva. Vizsgálatot indított, melynek eredménye ez volt: Mikor a kép leesett, a néger gyermekek fölemelték és közelről vették szemügyre az ábrát. És őszintén felháborodtak különösen a két katonán, akiknek egyike lándzsájával döfködte a földre roskadt Jézust, a másik meg az Úr derekára kötött kötéllel akarta felráncigálni. Felháborodásukban kiszúrták a két katona szemét. A harmadik katona, aki legalább kissé megemeli az Úr keresztfáját, ezért félszemével megmenekült.

A kereszt képe elriaszt a bűntől és vigasztal.

83. **A hittagadó megtér a kereszt látásától.** A 17. században egyik Kongo-vidéki országban az emberevő vad jaga-törzsbeli Zinga királynő uralkodott. Meg volt ugyan keresztelve, de hogy trónra juthasson, megtagadta a keresztény vallást s a legborzalmasabb bálványimádás főfő-követője lett; irtotta a ker. vallást és felujította a legvérengzőbb és legerkölcstelenebb bálványkultuszt. Több férje között egy sem halt meg természetes halállal; rokonait mind kivégeztette. Testvére halálára hatvan embert áldozott fel. Gyermekeket ölt meg saját kezével, felszakította testüket, kivette a még vonagló szívüket és megette. Egy alantas törzsfőnököt

aki őt állítólag megsértette, 237 rokonával együtt kivégeztetett. Egyszer cselekedett nemesen: két elfogott kapucinus atya életének megkegyelmezett. Talán ezért kapta meg a megtérés kegyelmét.

Egyszer valami portyázásból egyik katonája egy feszületet hozott haza. A banda vezérének parancsára azonban eldobta. A következő éjjel hangos parancsoló hangot hallott, mely ráparancsolt, hogy keresse meg a feszületet és vigye a királynőnek. Riadtan engedelmeskedett. Mikor a királynő megpillantotta a keresztet s rajta az Úr képét, heves lelkiismeretfurdalás fogta el; a kegyelem kezdett dolgozni lelkében, de másrészt a kétségbeesés is bűnei miatt. Végül a kegyelem győzött — 25 év óta.

Másnap teljes királynői díszben megjelent népe előtt, nyilat tett íjára és szólt: „Ki oly hatalmas, hogy ellen tudna állni fegyverem és karom erejének ?“ A nép ujjongva tapsolt: „Ó erős és hatalmas királynő, senki sem múlhat felül téged!“ Ekkor kijelentette a királynő, hogy visszatér a ker. hitre és beszéde végén így kiáltott: „Ki áll ellen közületek szavaimnak? Ki mer elhagyni engem?“ Senki sem mondott ellen.

Megtudta ezt a szomszéd San Salvadorban levő kapucinus missziós állomás főnöke, egy atyát küldött Zingához. Húsz napi rettentő utazás után érkezett meg az atya. Mikor Zinga meglátta a kizsarolt hithirdetőt, mélyen meghatódott. Könnyben úszó szemmel hajolt meg mélyen az atya előtt: „Üdvözlégy, az igaz Isten szolgája, köszönöm neked, hogy elhoztad nekem a kegyelmet, a nyugalmat és békét.“ És megcsókolta a feszületet, melyet a páter odatartott neki.

A királynő állhatatosságát ugyan sok kisértés támadta. Egyszer el is bukott: mikor az atya egy botrányos életü hadvezér temetését megtagadta, Zinga emberáldozatot rendelt el s maga is megjelent, hogy résztvegyen benne. De akkor egy kapucinus jelent meg ott, vállán

hatalmas feszülettel s ennek és megrázó beszédének hatása alatt a királynő érzései végérvényesen megváltoztak; szive alázatos és gyermekien jámbor lett. A nagybőjtben töviskoronával fején és kereszttel vállán jelent meg a templomban vezeklőként. Példás halála volt.

84. **A pogány orvos megtér a feszület látásától.** Egy tibeti hithirdető irja: Egyszer éppen a zsolozsmát végeztük kis kápolnánkban, midőn egy kinai orvos jelent meg és pár lépésnyire az ajtótól komolyan és némán megállt. Az ajtó fölött levő festmény kapta meg figyelmét; a kép a keresztrefeszítést ábrázolta. Mikor imádságunkat bevégeztük, odajött hozzám és kért, magyarázzam meg a képet. Mialatt beszéltem, nagyon komolyan elgondolkozott. Szó nélkül, szemét le nem véve a képről, jó darab ideig állt ott. Szemmelláthatóan változás ment végbe belsejében. Aztán térdre esett, háromszor megérintette homlokával a földet, fölkelt és szólt: „Ez az egyetlen Buddha, akit az embereknek imádniok kell.“ Végül meghajolt előttünk: „Legyenek önök az én tanítóim és vegyenek föl tanítványuknak engem!“

85. **A feszület vigasztal és bátorít.** Hátsó-Indiában, az 1883-iki nagy kokinkinai keresztényüldözés idején sok keresztény szenvedett hősi vértanúhalált. Trüoi községben 25 keresztényt fogtak el. Sok könyörgésre megengedték nekik, hogy kivégzésük előtt még egyszer meglátogathassák kedves kápolnájukat. Buzgó imádság után levették a feszületet az oltárról, és azzal mentek a vesztőhelyre. „Ennek látása fog erőt adni nekünk arra, hogy Mesterünkhöz méltóan haljunk meg,“ — mondották. Menetközben a szent olvasót imádkozták hangosan, tekintetüket az elől vitt keresztre szegezve, és egymást bátorítva. Utolsó pillanatig a keresztre néztek és Jézus nevét mondták.

86. **A szenvedő Üdvözítő erőt ád a vértanúságra.** Csoi János kínai vértanú története. 1839-ben, a nagy

keresztényüldözés idején keresztény szülei biztonságba helyezték őt. De ő még egyszer hazaszökött, hogy vallástani könyveit elhozza. Ekkor fogták el és kínvallatással akarták kicsikarni belőle szüleinek és hitsorsosainak rejtekhelyét. Egy seb volt egész teste már, de ő börtönében fetrengve is csak a feszületet nézte állandóan. Pár nap múlva a mandarin szép szavakkal próbálta hittagadásra bírni: gazdagságot, kincseket ígért neki. A vértanú így felelt: „Ha ezt az egész tartományt nekem adod is, akkor sem tagadnám meg Istenemet" Ujabb verés, újabb börtön következett. Harmadik kihallgatásával is kudarcot vallott a mandarin. „Látom már, hogy mindenáron meg akarsz halni!" Csoi így válaszolt: „Én is ember vagyok, tehát szeretem az életet, de az igazságért szívesen feláldozom." Még tizenhatszor verték félholtra, már egész bőre csupa véres cafat volt, belei kilátszottak és csontjai darabokban hulltak szét. Még sem halt bele, hanem úgy fejezték le 29 éves korában 1839. júniusának egyik szombatján.

87. **Egy néger nagypénteken akar meghalni.** Egy guineai hithirdető írja: Egyszer gyermekeink lélekszakadva futnak hozzánk: „Egy haldokló fekszik a parton!" Odasietek: valóban egy néger fekszik ott igen súlyos állapotban. Részesítettem őt a legszükségesebb oktatásban, de mivel még nem volt a végső halálveszedelemben, bevittem vállamon a misszióra. Éppen nagypéntek volt. Megmagyaráztam neki e nap történetét: nagyon meghatotta; de félénken kérdezte: „A feketékért is meghalt Jézus?" Igenlő válaszomra tovább kérdezte: „Az olyan nagy bűnösökért is, mint én vagyok?" „Különösen azokért," feleltem, ő pedig felsóhajtott: „Ó, ha Ő értem is meghalt, akkor én is érte akarok meghalni! Keresztelj meg, atya, hogy én is ugyanazon a napon haljak meg, mint Ő." Mindkét óhajtása teljesült: megkeresztelve halt meg nagypénteken délután 3 órakor.

V. ágazat.

88. **Missziósgondolatok.** A pokol tornácában volt lelkek várakozása és a megváltás örömhire, melyet Jézus elvitt nekik, nagyon hasonlít a pogányok szomorú helyzetéhez és az abból való szabaduláshoz, melyet a katolikus hithirdető visz nekik.

A pogányság számüzetés helye, szomorú állapot. A rabszolgák, a lealacsonyított nő, a kitaszított gyermekek, a kegyetlen bánásmód áldozatai, a szívtelenül elhagyott betegek és aggok, a reménytelenül és vigasztalanúl haldoklók: mind-mind e milliók éheznek és epednek vigasztalás és megváltás után. Nem epednek ugyan éppen a kereszténység után, mert nem ismerik. De valami mély és titkos sóvárgás él bennük boldogság és megváltás után; ennek jobb lelkü pogányok mindenkor jelét adták. A pogányok csakugyan azok a boldogtalanok, „akik a sötétségben és a halál árnyékában ülnek.“ (Luk. I. 79.)

És ime: jön a katolikus misszionárius és hirdeti az örömhírt, a megváltást. Ez úgy hat rájuk, mint ahogyan hatott az Úr Jézus megjelenése a pokol tornáca lelkeire.

Megtérésük pedig valóban feltámadás. A pogányság a sziklasír, melyben annyi millió lélek fekszik. A szent keresztség aztán igazi húsvét reggele nekik, melyen Krisztusban új életre támadnak föl.

89. **Egy pogány nő epedése a kereszténység után.** Egy indiai hithirdető írja Verapolyból: 1909 nagypéntekje volt. Egy ernaculumbeli nő a „pálmára kúszók“ kasztjából, már régóta sóvárgott a keresztség után, de családja és kasztja részéről nagy akadályok voltak ennek útjában. Minthogy kat. nőkkel való ismeretsége révén már elég jól ismerte a kat. vallást, világosan látta a keresztség szükségességét és így nagy

aggodalomban volt örök üdvössége miatt. Egyszer beteg lett. Kérte leányát, hívjon kat. papot, de a leány nem tette meg. A jó asszony ekkor az utolsó eszközhöz nyúlt, amire módja volt. Amily hangosan csak tudott, elkezdett kiabálni, úgy, hogy az utcára kihallatszott: „Keresztény akarok lenni! Keresztény akarok lenni!“ Arra járó keresztények meghallották s a Karmelita zárdába futottak. Egy pap azonnal elment a beteg nőhöz. Dicsértessékkel fogadta őt az asszony és könyörgött a keresztségért. A páter látta, hogy oktatás itt nem szükséges és a leánya heves tiltakozása ellenére is megkeresztelkedni kívánó nőt fölvette az Egyház kebelébe. A derék asszony hálát adott Istennek, hogy éppen betegsége révén lehetett keresztténnyé.

VI. ágazat

90. **Missziósgondolatok.** Üdvözitönk közvetlenül mennybemenetele előtt adta a parancsot tanitványainak a világmisszióra. Mennybemenetele a legfölségesebb pecsétje volt a parancsnak· „Nekem adatott minden hatalom mennyben és földön. Menjetek el tehát az egész világra és tanitsatok minden népeket . . .“ stb. E pillanattól kezdve áll fönn a szigorú kötelesség a missziókra. A jó keresztényeknek azonban ez szív dolga is.

VII. ágazat.

91. **Missziósgondolatok.** Az ítéleten minden embernek meg kell jelennie, a pogányoknak is. Természetesen saját személyi bünök nélkül egy pogány sem kerül az örök kárhozatra. Sejtelmünk sincs arról, mennyi pogányt ment meg attól a vágykeresztség és mennyi kárhozik el. Az azonban bizonyos, hogy nagy szerencsétlenség az, ha valaki nem munkálhatja üdvét az igaz Egyházban.

Azok a keresztények, akik bünösek abban, hogy a pogányok nem jutnak Krisztus vallására, ezért felelni fognak az ítéleten. Rettentő lesz azoknak számadása, akiknek közömbössége, restsége, önzése, és kapzsisága miatt csak egy pogány lélek is elkárhozik! Viszont nagy lesz öröme és biztonsága az ítéleten azoknak, akik a misszió nagy művében tehetségük szerint részt vettek.

Az utolsó ítélet napja akkor következik be az evangélium szerint, amikor Jézus tanítása ez egész világon hirdettetni fog. Igy függ össze a misszió ügye ezzel a hitágazattal.

92. **Üdvös félelem az ítélettől.** Kamerunból írja egy hithirdető: Anyakönyveink szerint egy őserdei falucskában, amely mélyen a pogányság sötétségében fe-

küdt, kellett lennie egy fiatalembernek, akit gyermekkorában halálveszedelemben megkereszteltek, de nem halt meg. Minthogy ezt a fiút sohasem láttuk a misszióállomáson, egy páterünk útra kelt, hogy megkeresse. De nem talált rá; senki sem akart emlékezni sem a fiú nevére, sem arra, hogy ott valaha valakit megkereszteltek volna. Hogy mégse vesszen kárba a fáradságos út, az atya megpihent egy kunyhóban és a kat. hitigazságokról kezdett beszélni. Tudván pedig, hogy hallgatói megcsontosodott pogányok, különösen azt hangsúlyozta, mi mindent tett és szenvedett értünk Jézus; aztán fenyegetőre fordított hangon az utolsó ítéletről szólt. Látta, hogy ez hatott: soknak arcán zavart vett észre. Egyikük pláne el is kisérte és szorgos beszédbe elegyedett a kis Józseffel, akit szokás szerint a páter magával vitt. A páter kérdi: „Mit tárgyaltok?" „Semmi különöset, csak beszélgetünk egyről-másról." „Hazugság," — gondolta a páter s ment tovább. Hazatérve kivallatta a kis Józsefet, aki ezeket mondta: „Az a fiatalember, aki velünk jött, nagyon aggódik amiatt, amit Jézus Krisztusról hallott. Azt kérdezte tőlem az úton, él-e még az a Jézus, eljön-e egyszer Kamerunba is, hatalmas-e, hatalmasabb-e, mint a kormányzó úr, elfogatja-e a gonoszakat és bebörtönzi-e és, hogy mikor jön ide? És azt mondtam neki: A mi Urunk Jézus igen jó ember, a mennyben lakik és még senkit sem csukott börtönbe. Akkor ő megvigasztalódott." —Később megtudtuk, hogy ez volt az a megkeresztelt ifjú.

VIII. ágazat.

93. **Missziósgondolatok.** A misszió nagy műve a Szentlélek eljövetele napján kezdődött. Az Üdvözítő a „Menjetek és tanítsatok minden népeket" parancsát akként adta, hogy annak végrehajtását csak akkor kezdjék meg, amikor erre az erőt a Szentlélektől megkapják. Az apostolok igazi missziós szellemről tényleg csak akkor tettek tanuságot, amikor már a Szentlélek betöltötte lelküket. Ő avatta be őket minden igazságba és adott nekik hősi missziólelkületet; Ő erősítette őket csodálatos erővel, kitartással a vértanúhalálig. És csodálatos változás ment is végbe az apostolokban a Szentlélek által, Ő általa lettek csak igazán misszionáriusok. Ő plántálja tovább az Egyházban is az apostolok missziós szellemét minden századokon át. Ő ád a híveknek igazi megtérést és szeretetet a missziók iránt, Ő támaszt hivatásokat a misszióra, Ő tölti el a hithirdetők lelkét erővel és vigasztalással.

A missziók területein is Ő adja a megtérések kegyelmét, az új keresztényeknek az állhatatosság adományát. Az Ő világossága és hatalma töri meg a sátán hatalmát a pogányok fölött.

94. **A Szentlélek kegyelmének fölhasználása.** Ceylonból a jaffnai ap. vikáriátusból írja egy hithirdető: A kegyelem hatása néha oly feltünően mutatkozik meg, hogy a pap, e csodák gyönge eszköze, ámulattal és hálával telik el. Ilyen esetnek voltam tanúja nemrég. Egy napon gazdagon öltözött, ékszerekkel ékesített pogány leány jelentkezett P. Pelissiernél és kérte, hogy keresztelje meg. A páter e lépés inditóokát kérdezte. A leány felelt: „Belátom, hogy a mi vallásunk rossz. Nem bízom többé isteneinkben, azok gonoszak és gonoszat tanítanak. Szeretem a ker. vallást, mert jó és jót tanít."

„De hiszen te egy teljesen pogány faluból és előkelő kasztból való vagy, mely gőgösen megveti az idegenek vallását! Mi lesz belőled, ha kereszténnyé leszel?“ „Nem térhetek többé vissza falumba, az igaz. Elűznek és elvesztek mindent. De nem törődöm vele. Keresztény akarok lenni, ez egyetlen vágyam.“ „Nagyon helyes, de tudod-e az imádságokat?“ A leány elmondta mind, sőt már az egész katekizmust is tudta; titokban tanulta meg egy keresztény nőtől kapott könyvből. Természetesen másnap meg is keresztelték.

95. **Félelem az emberektől a megtérés akadálya.** Indiában a legtöbb akadálya a megtéréseknek a kasztrendszer és a kasztbeliektől — tehát emberektől való félelem. Néha maguk a művelt hinduk is beismerik vallásuk balgaságát; de a megszokás és az emberfélelem meggátolják őket abban, hogy beismerésükből levonják a következményeket is. Egy magasabb kasztbeli hindunak mondotta a hithirdető: „A ti vallásotok rossz, isteneitek a leggonoszabb lények, amiket csak képzelni lehet.“ A hindu így felelt: „Úgy van, a mi vallásunk rossz, a tietek jó.“ „Nos tehát akkor át kell térnetek a mi vallásunkra.“ „Nem, az nem lehet.“ „Miért? Úgye félelemből?“ „Igen, félelemből.“ — Egy másik hindu kijelentette, hogy az embernek hazája erkölcseit kell követnie. „De azok esztelenségek!“ mondotta a hithirdető. „Igen.“ „De hisz akkor te is bolond vagy, ha ilyen bolondságokat követsz.“ „Nem, az nem az én bolondságom, hanem a világ bolondsága!“

IX. ágazat.

1) Az Egyház alapítása és szervezete.

96. **Missziósgondolatok.** A kat. Egyház alapításánál fogva missziós egyház. Krisztus maga volt az első misszionárius, ő aztán elküldötte apostolait, mint misszionáriusokat az egész világra. Missziós egyház marad is a kat. Egyház, amíg csak nem-keresztények lesznek a földön. Egy-egy új ker. hitközség is csak úgy jöhet létre, mint az egyetemes Egyház: missziós munka által.

Egyedül a kat. Egyháznak van *joga* a világ misszionárizálására. Csak ő vezeti vissza eredetét az első hithirdetőkre, az apostolokra. És csak ő bizonyult képesnek minden nép megnyerésére is Krisztusnak. Ami kereszténység van a földkerekén, az mind kat. missziós munka gyümölcse. A sikerek is a kat. Egyház óriási belső erejének bizonyságai. Az 1900 éve folyó missziós munka a világtörténelem leghatalmasabb és legfényesebb teljesítménye; ezt pedig nem hódításvágy, nem pénzvágy, nem üzleti cél hozta létre, hanem egyedül Istennek és a lelkeknek szeretete.

Ezért kell hogy a katolikus missziós mű minden katolikus számára az öröm, a büszkeség és lelkesedés tárgya legyen, hiszen az tárja fel előtte Egyháza életerejét és szeretethatalmát; ebből látja, hogy Egyháza valóban a világban tovább élő Krisztus, aki misszionáriusaiban folytatja a Jó Pásztor hivatását.

2) A katolikus Egyház feladata.

97. **Missziósgondolatok.** Minthogy Krisztus csak a katolikus Egyháznak adta azt a parancsot, hogy „elmenvén . . . tanítsatok *minden* népeket“: ennélfogva csak a katolikus Egyháznak van joga és kötelessége erre; övé a felelősség az egész emberiség

üdvözüléséért. De személyesen kinek feladata ez? Minden katolikusé: a pápától lefelé a legutolsó hívőig. Még pedig munkával, pénzzel és imádsággal.

A katolikus Egyház tanítja a teljes keresztény igazságot.

98. **Egy aggastyán keresi az igazságot.** Egy drúz mohamedán 85 éves aggastyán elment fiával és két leányával a misszionáriushoz, hogy tájékozást szerezzen a vallásról. Így szólt: „Atya, a mi vallásunk olyan, hogy abból nem tudunk egyebet, mint egy Isten létét. A többit csak igen kevesen tudják, s azok is szigorú titoktartásra vannak kötelezve. Mit szólsz ehhez?“ A hithirdető így felelt: „Nem lehet igaz vallás az, amely nem mer tanaival a nyilvánosság elé lépni. Ellenben a katolikus vallás minden erejével arra törekszik, hogy híveit *mindenre* megtanítsa, ami a valláshoz tartozik és a hit fényvel a sötétségből a világosságra vezesse őket. Csakis ilyen vallásban lehet megtalálni az igazságot.“ E szavaknak megvolt a hatásuk és az öreg drúz így szólt: „Világosan felismerem, hogy csak Jézus Krisztus vallása képes minket az üdvösségre vezetni. Eltökélt szándékom megkeresztelkedni.“ És valóban mintaképe lett a jó kereszténynek.

99. **A szakadár püspök fél a nyilvános hitvitától.** P. Pappadopulos írja 1903-ban Dahudeliből (Kisázsiából): Megtudtuk, hogy a herakleai görögkeleti metropolita, Gregorius, látogató körútján Dahudelibe is el akar menni, hogy ottani híveinket visszacsalogassa a szakadárságba. Elsiettem tehát Dahudelibe és kihirdettem, hogy nyilvános vitát akarok tartani a két vallás különbségeiről; tehát mindkét részről jelenjenek meg az emberek. Örültek is mindkét részen. A tömeg a metropolita szállása elé gyülekezett. Gregorius püspök éppen papszentelést végzett (11 török liráért — 28·50 márká-

ért — egy áldozópapot és egy diákonust szentelt fel) és nagy asszisztenciájával fényes pompával jött a templomból. A tömeg láttára azt hitte, hogy az őt akarja ünnepelni és neki akar tisztelegni. Beszédet tartott a néphez és kijelentette, hogy e „példás nyáj között" még két napig fog tartózkodni. Beszéde végén érkezett oda a hatósági hirdetmény, amelyet fölolvastak s amely szerint a katolikusok készek visszatérni az ortodox vallásra, ha őexcellenciája az ortodox vallás igazságáról meg tudja győzni őket. A püspök meghökkenve ment be a házba, követve a hirdetményt hozó küldöttségtől, mely megismételte a felhívást. A püspök nagy zavarba jött és kitérően válaszolt, hogy ez a hely nem alkalmas az ilyen dologra. A küldöttség erre a misszióházat ajánlotta, majd az ortodox templomot — mindhiába! A püspök kijelentette, hogy neki azonnal tovább kell utaznia. Meg is tette, elutazott anélkül, hogy megreggelizett volna és nyáját megáldotta volna.

A katolikus tanító-hivatal tévmentes.

100. **Egy indián szép hasonlata**. Egy sziu-indián törzsfőnök, „Paripa", mondotta egy misszionáriusnak: „Látod, atya, azt az égnek meredő nagy hegyet? Az a rézbőrűnek biztos irányzéka, csalhatatlan útmutatója. És rendíthetetlenül áll, bármilyen orkánok dúlnak is körötte; változatlanúl ugyanolyan, mint atyáink idejében volt, Isten keze építette oda szilárdan s úgy fog is ott állni az idők végéig! A rézbőrűt az éhség néha eltávolítja e hegytől; vándorolnunk kell élelemért. De bármilyen messzire elcsal is minket a szarvas vagy a vadkacsa nyoma, mindig csak a hegyet tartjuk szemünk előtt. És ha egy ideig el is tűnik előlünk, ismerjük az ösvényt, mely visszavisz hozzá. És ha visszaindulunk, a távolból a hegy jóságosan hív minket. És ha nyári de-

rüben ragyog, vagy ha köd takarja ormát vagy hó fedi: mindig felismerjük és nem tévedünk meg, és lábaihoz érve boldogan ünnepeljük a viszontlátást. — Nos, ami ez a hegy, testi szemünknek ugyanaz lelki szemünknek a kat. Egyház: irányzékunk, útmutatónk. Rendületlen áll és fog állni mindenkor. Benne lakik a nagy Szellem és szól hozzánk a „Feketekabát" szája által. Ha a szenvedélyek éhségétől csábítva vagy a hamis beszédektől félrevezetve el is távozunk tőle, az csak ideigóráig tart, mert tudjuk, hogy a katolikus Egyház egyedüli menedéke és áldása a rézbőrűnek."

A pápa tisztelete.

101. **A szegény néger és a pápa.** Allard, ap. vikárius Natalban, írja: Megható volt az a buzgalom, melylyel szegény négereink az első felszólításra kényszer nélkül adakoztak a pápának. Mindnyájan a gyermeki szeretet bebizonyításának jó alkalmát látták ebben. Az aszonyok leginkább karkötőiket ajándékozták oda, melyeket megtérésük előtt viseltek. A mi szemünkben ugyan ezek a karikák csak mosolyt keltő naivságok, de itt értékesek, mert a férjeknek ez 80 frankjukba kerül. A gyűjtés legnagyobb része persze réz és vas volt — de szívből adták. Némelyek pénzt hoztak, volt 18 frankos adomány is. Az ipariskolás fiúk készítményeikből adakoztak; a k. nővérek iskolájába járó leányok kézimunkáikat adták el s a pénzt — 38 frankot — péterfillérnek szolgáltatták be. Hogy megtetézzék szegényes adományukat, megigérték, hogy nagyon jók lesznek és sokat fognak imádkozni a Szentatyáért; a felnőttek szentáldozásaikat ajánlották fel a Szentatya szándékára.

102. **Az indián gyermekek ajándéka a pápának.** Egy alaszkai misszionárius már többször beszélt apró indián-

jainak a Szentatyáról. Különösen nagy lett a lelkesedés a gyermekek között, midőn egyszer arról szólt, mennyire örül a pápa, ha az egész kat. világ imádsággal és adományokkal adózik neki. Erre felkiáltottak: „Mi sem akarunk elmaradni! Mi is ajándékot akarunk adni a Szentatyának!“ Ámde szeretetük nagyobb volt, mint vagyonuk. Mit adjanak? A szeretet leleményes! Szabadidejükben versengve dolgoztak. A fiúk nyírfakéregből kannát készítettek, a leányok pamutból harisnyacsizmát („mokaszszint“). E sorok kiséretében küldték el Rómába: „A szentséges Atyának küldik az ő indián gyermekei, akik őt szeretik és érte imádkoznak, hogy Isten tartsa és óvja őt.“

Hithűség.

103. **Négyéves négerleány hithűsége.** Ugandában egy buzgó kat. néger nő kisleányába, Máriába, már eleve beoltotta a szeretetet Jézus és Mária iránt és az ellenszenvet minden iránt, ami nem katolikus. A leányka 4 éves korában árva lett és protestáns nagybátyjához került, aki azt remélte, hogy könnyű szerrel áttérítheti őt a prot. vallásra. Ám a kis Mária állhatatosan vonakodott a prot. templomba menni, vagy nagybátyjával együtt imádkozni. Pénteki napokon inkább semmit sem evett, hogysem húst egyék. Persze sok verésben is részesült, de nem tört meg. Felbőszült rokonai erre kínzásokkal próbálkoztak: kikötötték és véresre verték; 3 napig éheztették, hogy pénteken húsevésre kényszerítsék. Mindhiába. Végre is megszökött szegényke; két nap és két éjjel vándorolt erdőkön keresztül, míg a misszióra ért. Mikor itt azt kérdezték: „Nem féltél, hogy a tigrisek fölfalnak?“ — így felelt: „Inkább faljanak fel a tigrisek, mintsem szent vallásomhoz hűtlen legyek!“

104. **Katolikusan jó meghalni.** Algirnak egy kabyl falujában az arra átutazó nővérek egy halódó fiatal leányra akadtak, aki nyögve, zokogva panaszkodott, hogy beteg és meg kell halnia, pedig nem akar meghalni, nem akar a hideg földbe eltemetve kerülni. A nővér vigasztalta: „Ha akarod, nem fogsz meghalni. Benned szellem van, lélek van, mely nem hal meg soha. Ha hiszel nekem, lelked Istenhez kerül a mennybe, csak testedet temetik a földbe, de akkor az már úgy sem érez semmit." Aztán a nővér kioktatta a leányt a főbb hitágazatokról. A szegény leány megindult, megvigasztalódott, összekulcsolta kezét és könyörgött: „Ó kérlek, tedd, hogy a mennybe jussak!" „Hiszed tehát mindazt, amit elmondtam?" „Hiszem! Hiszek Istenben, hiszek Jézus Krisztusban, hiszek a mennyországban." Erre megkeresztelték s akkor így kiáltott föl egészen megváltozva: „Ó most már nem félek, már szívesen halok meg, hogy Istenhez jussak a mennybe. Milyen jó katolikusan meghalni!" Csakugyan néhány nap mulva csöndesen el is hunyt.

Az elszakadás teljes hitetlenségbe visz.

105. **Szakadárok állatáldozatai.** A török uralom alatt levő örmény Marsivan városból írja egy hithirdető: Hogy mennyire süllyed a szakadár örmények lelkivilága, mutatja a következő eset. Legutóbb nagy aszály pusztított, ezért a kormányzó háromnapos könyörgő ájtatosságot rendelt el. A keresztény örmény papság a harmadik napon áldozatot mutatott be egyik hegyen. Felcicomázott tehenet vezettek fel, utána ment a keresztvivő, követve a díszbeöltözött papságtól, mely így énekelt: „Alleluja! Áldozzatok az Úrnak, Isten fiai, áldozzátok az Úrnak a fiatal barmot!" Aztán a legidősebb pap feláldozta az állatot. — Kisebb alkalmakkor, vagy olcsóbbság kedvéért tyúkot áldoznak.

106. **A koptok vallási tudatlansága.** Az egyiptomi koptok az ötödik században szakadtak el Rómától. Ma 900.000 kopt él a kairói pátriárka és 16 püspök alatt. Az újraegyesülés legfőbb akadálya szörnyű tudatlanságuk a vallásban. Igazi „egyiptomi sötétség!" Oly kérdésekre, melyekre nálunk kis iskolás gyermek meg tud felelni, ők nem tudnak, pl. hány Isten van? hány személy van az Istenben? Mi végett vagyunk a világon? Keresztet tudnak vetni, de annak jelentését nem ismerik. De nem csoda, hiszen papjaik maguk is hallatlanul tudatlanok. Egy katolikus misszionárius írja, hogy ismer egy kopt papot, aki 15 éve misézik anélkül, hogy tudná, mi történik a misében.

A hithagyó büntetése.

107. **Szörnyű büntetés a hithagyásért** Tsziankiaoban (Kína) egy katolikus kínai, engedve a pénz csábításának (mert a protestáns hithirdetők sok pénzt osztanak szét új híveik között) áttért a protestáns vallásra. Nem sokáig maradt büntetlen. Súlyos betegségbe esett, dühöngött, mint egy megszállott. Halála előtt utolsó szavai ezek voltak: „Kergessétek el ágyamtól az ördögöt! Én a pokolba megyek, mert elhagytam az igaz vallást!" Ezt a borzalmas jelenetet végignézte néhány hasonló hittagadó s közülük többen vissza is tértek, sőt eredetileg protestánsok is szintén megtértek. Maga a protestáns katekista arra a kérdésre, melyik vallást kell hát követni, így felelt: „Ha pénzt akartok: protestánsok legyetek; ha lelketeket akarjátok megmenteni, legyetek katolikusok." Egyik protestáns kínai kijelentette, hogy mihelyt annyi pénzt szerez össze, hogy abból megélhet, akkor katolikussá lesz, hogy halála után is jó sorsa legyen.

3) Az Egyház ismertető jegyei.

108. **Missziósgondolatok.** Hogy Krisztus Egyháza terjedjen, szükséges, hogy *felismerhető* legyen. A négy ismertető jegy különösen szépen és hatásosan érvényesül a missziókban.

Az *egység* mily feltünő: hithirdetőink az egész világon ugyanazt tanítják, ugyanegy főhöz kapcsolják a hívőket, ugyanazt a misét és ugyanazokat a szentségeket szolgáltatják.

A *szentség* a hittételekben és erkölcsben nem szenved sehol a földkerekén változást, gyöngülést. Az erkölcsileg legzüllöttebb népeknél sem enged az Egyház pl. a házassági elvekben és a VI. parancsban. És mennyi szép példáját *termi* is az életszentségnek még a legvadabb népek megtértjei közt is!

A *katolicitás*, vagyis általánosság is a misszióban mutatkozik meg: időben és térben csak a katolikus Egyház bizonyul általánosnak, világegyháznak. Soha 1900 év óta nem tartott szünetet a hithirdetés és soha sem hagyott ki egy népet sem.

Az *apostoliság* jegye a legfontosabb és legmeggyőzőbb, mind a tanításban, mind az utódlásban. Minden egyes missziospüspök és pap Pétertől és utódjától kapja a megbízatást és hatalmat.

Hasonlítsuk össze mindezt a protestáns missziókkal. Különböznek, eltérnek tanaikban, függetlenek egymástól s nincs közös felsőbbségük. De ez nemcsak nekik árt, hanem akadálya az igaz kereszténység terjedésének is, mert jogos ellenszenvet, megvetést és gúnyt támaszt a pogányokban *minden* kereszténység iránt!

A katolikus Egyház egysége.

109. **Jörgensen megtérése.** A világhirű dán költőt, Jörgensen Jánost a kat. Egyház egységessége térítette a kat. vallásra, amint ezt ő maga jelenti ki 1910-ben

egy dán hírlap („Kjöbenhavn")-hoz írt nyilt levelében. „. . . A protestantizmus kebelében dúló sokféleség a hittanban megzavart. Nem tudtam tisztába jönni, vajjon Luther, Wesley, Kálvin, Irving vagy Booth tábornok keresztényisége-e az igazi. Maga a dániai lutherizmus is annyiféle irányzatot és árnyalatot mutat fel, hogy hosszú évek alatt sem tudtam volna az igazit megtalálni. Képtelenségnek tartottam ezek után, hogy az igaz kereszténységet csak annyi hosszú és nehéz kutatás után lehessen megtalálni. Akkor aztán megfigyeltem a kat. vallást . . . s a történelem napfényénél megismertem benne „a hegyre épült várost, melyet nem lehet elrejteni —" és fölmentem e városba . . ."

110. **A japánok az egységes tanitásban ismerik fel az igaz vallást.** A 17. század nagy üldözése kiirtotta Japánban a viruló kat. vallást. Csak kétszáz év mulva nyitották meg ismét Japánt az idegenek előtt. A bejövő hithirdetők, nagy meglepetésükre még sok katolikust találtak, akik 200 éven át is megőrizték vallásukat. Szép példája volt az igaz Egyház ismertető jegyeinek, különösen az egységességnek, az a mód, ahogyan ezek a hű keresztények felismertették magukat és ahogyan az új hithirdetők igazhitüségéről meggyőződtek. Petitjean misszionárius írja erről: 1865. március 17-én jöttek hozzánk egy szomszéd falu lakói közül néhányan és mindenféle kérdéseket intéztek hozzánk Istenről, Krisztus Urunkról, a Szent Szűzről és elmondták, hogy náluk otthon mindenki így gondolkozik, mint ők és mi. Néhány hónappal ezelőtt megünnepelték Mária születését, mondották, amint megpillantották a Szűzanya képét a kis Jézussal. Eltalálták, hogy éppen a nagyböjt 17. napja van. Szent Józsefről is beszéltek. — Két hónap alatt kiderült, hogy Nagasaki környékén kb. 2500 keresztény lakik. Május 15-én egy karaván jött egyik szigetről Péter nevű katekista vezetésével. Ez elmondta, hogy mindenfelé Japánban még vannak keresztények, de titokban.

Beszélgetésünk során a jó ember ki akarta tudni, vajjon mi valóban a régi hithirdetők utódai vagyunk-e. Azt kérdezte: „Nincsenek gyermekeitek?“ „Vannak, — feleltük, — ti és az összes keresztények, sőt a pogányok is egész Japánban: a mi gyermekeink. Más gyermekünk nincs, mert a papok nem élnek házaséletet.“ Nagyon megörültek ennek Péter és társai, valamint annak is, mikor kérdésére: vajjon elismerjük-e az Egyház fejének a római pápát és vajjon tiszteljük-e a B. Szűzet: igenlően feleltünk. Úgy látszik, elődeinktől tanulták ez ismertető jeleket.

111. **Anglikánok megtérése Indiában.** Nemcsak Angliában, hanem Indiában is sok anglikán tér meg a kat. Egyházba. A külső indíték erre egyrészt a zűrzavaros sokféleség a prot. szektáknál a legfőbb hitigazságok körül, másrészt (egy anglikán tábori lelkész megállapítása szerint) az a mély benyomás, melyet a kat. misszionáriusok áldozatokkal és nélkülözésekkel telt életmódja tesz — szemben az anglikán hithirdetők dús jövedelmű gazdag életmódjával. Mr. Ferres, saratai kerületi bíró megvallja, hogy Indiába való érkezése után csakhamar szemébe tünt a havi 53 márkából tengődő kat. misszionárius megelégedettsége, szemben a havi 1350 márkával dotált anglikán hithirdető örökös elégedetlenségével a magas wiski-adók és a drága ruhák miatt, melyeket leányainak kell vennie. (Mr. Ferres később szintén katolizált.) Az is feltünt neki, hogy az anglikán röpiratokban egyebet sem talált, mint piszkolódást és gúnyolódást a kat. vallásról — komoly érvelések helyett. A döntő indíték volt megtérésére az, mikor a kat. Szentírásban olvasta (János ev. VI.) az Oltáriszentség megigérését.

112. **Protestáns tanúbizonyság a katolikus Egyház egységessége mellett.** A protestáns missziósok harmadik kongresszusa Batáviában beszámolójában ezeket jelenti ki: „Nem tagadható, hogy Róma hatalmas

előnyomulást tesz Indiában. Falanxként, rendíthetetlen csatasorban hatol előre és győzelmet arat győzelem után. Mint egyház, a kat. Egyház kedvezőbb benyomást tesz a benszülöttekre, mint bármely protestáns néven ismeretes intézmény. A szegényes anyagi körülmények ellenére is a római Egyház egy valóban *egységes* Egyház képét nyujtja: csak egyetlen egy hitvallása van, melytől soha egy papja sem tér el . . . Róma papjának önzetlensége igazán csodálatra méltó . . ." stb.

Az igaz Egyház szent.

113. **Prot. pásztort a kat. Egyház szent volta térít meg.** Madagaszkárban 1880-ban óriási feltűnést keltett egy prot. hithirdető megtérése a kat. vallásra. Ő maga írta erről: „Az eszköz, mellyel Isten élt megtérítésemre, Athanázia nővér volt, aki oly odaadó szeretettel szentelte magát a betegek szolgálatára. Ugyanakkor a Szentírás dicsőítő szavai is az önként választott szüzi életről, mély hatással voltak reám. Aztán a Szentek Élete került kezembe s mikor elolvastam, így szóltam önmagamhoz: „Nem tudnád-e te is megtenni azt, amit ezek tettek?" Majd megtudtam, hogy mennyi csoda történt és történik a két főapostol római ereklyéivel. Továbbá láttam a kat. mély tiszteletét az Oltáriszentség iránt. Ha egy-egy misén jelen lehettem, mind nagyobb ámulat fogott el. Az ördög még egyszer meg akart akadályozni szándékomban: a Szentek és a Szent Szűz tiszteletével. De Isten megtartotta bennem a kitartást és bátorságot . . . "

114. **A katolikus vallás a szeretet és buzgóság vallása.** Vidals püspök, a Viti-szigetek ap. vikáriusa írja 1902-ben: Óceánia Svájca az a sziget, ahol a namusi-törzs lakik. E törzs sokáig hozzáférhetetlen volt a katolikus hithirdetők számára — nem annyira az útak nehézségei miatt, mint inkább amiatt, hogy ezt a törzset

már előbb meghódították a wesleyánus (methodista) hithirdetők. Egyszer azonban mégis győzött az isteni kegyelem: és a törzsfőnök, Matanitabua, behivta tartományába a katolikus misszionáriusokat, hogy törzsével együtt a katolikus Egyházba térjen. Az egykori methodista templom fölszentelése ünnepélyén a törzsfőnök elmondta Vidals püspöknek megtérésük történetét: „Én eddig nem engedtem be a katolikus hithirdetőket, mert a katolikus vallásról csupa rosszat hallottam, s a methodista vallást tartottam az egyedül igaz vallásnak. De utazásaim közben láttam a szép suvai székesegyházat, láttam a levukai gyönyörű tornyot. Láttam a kawari pompás iskolát és egyéb nagyszerű katolikus intézményeket a Viti-szigeteken. Tanúja voltam a katolikus papok és nővérek önfeláldozó munkájának, mellyel minden aknamunka, üldözés és szenvedés ellenére bámulatos dolgokat műveltek, míg a wesleyánusok csak kizsaroltak minket és még egy jóravaló iskolát sem építettek nekünk. Mindez nem ismertető jele-e az egy igaz Egyháznak? Ekkor mondottuk: a katolikus vallás a szeretet és buzgóság vallása!"

115. **Az igaz Egyház erőt ad a vértanúságra.** A vértanúk állhatatosságukkal is bizonyságot tesznek az igaz Egyház megszentelő erejéről. P. Picard Abbesziniából ír le hasonló esetet. Ras Alula császár parancsára elfogták és bilincsbe verték a katolikus abbessziniakat, papokat és apácákat Keren városában, és Asmarába vitték a császár elé. A bátor hitvallók közül a feldühödött császár parancsára egyiküket lefogták és 143 botütést mértek rá. Közben háromszor megkérdezték: Melyik az igaz Egyház? „Az igaz Egyház a katolikus Egyház!" volt a felelet mindannyiszor. Erre Ras Alula felugrott és kiabált: „Üssetek rá még kétszázat, de erőset!" A vér folyt a bátor hitvalló egész testéből és bőre cafatokba szakadt; a verést kénytelenek voltak abbahagyni a hóhérok, mert attól tartottak, meghal. Maguk a szaka-

dár abbessziniak így suttogtak: „Ennek kell lennie az igaz vallásnak, mi nem birtunk volna ki ennyit!“ Később szabadon is engedték mindnyájukat.

Az igaz Egyház általános (katolikus).

116. **A katolikus Egyház minden népet felölel.** Az északamerikai Omahában egy néger hirlap „A katolikus Egyház“ cimű cikkben így írt: „Már több év óta megérett meggyőződésünk, hogy a négerek jól teszik, ha mindinkább a katolikus Egyház vezetésére bízzák magukat. Ugyanis csak ez a vallás nyujt a négereknek olyan oltalmat, aminőt ebben az országban semminő más vallástól vagy szervezettől nem várhatnak. Egész Délen ez az Egyház volt a vezére és pajzsa a négernek. A főváros „fehér“ kollégiumaiban határvonalat húznak a színek közé, egyedül a katolikus egyetem dicsőséges kivétel. Ugyanez áll a kórházakról, menedékhelyekről stb. amiket a katolikus Egyház a szegények számára alapitott. Míg más intézetek a színeseket kizárják vagy háttérbe szorítják, addig az irgalmas nővérek feléjük is szeretettel nyujtják segitő kezüket. A katolikus templomok, kórházak és iskolák kapui a színesek előtt is tárva vannak. Mi kivezető utat keresünk az előítéletek és gyűlölet vadonjából: ne feledjük, hogy van egy katolikus Egyház!“

Az igaz Egyház apostoli.

117. **A katolikus Egyház apostoli eredetű.** Déli Birma apostol vikáriusa, Bigandet írja: 1889-ben egy gazdag és nagyeszű birmai el akarta hagyni pogány vallását. A baptista hithirdetők minden módon meg akarták őt kaparintani maguknak. Ámde ő így felelt

nekik: „Én el akarom hagyni a buddhista tévelyt, de mielőtt hozzátok csatlakoznám, meg akarom tudni, vajjon a katolikus vallás nem jobb-e a tiéteknél. Előbb tehát tudakozódom a kanatzogoni katolikus papoknál, aztán döntök.“ El is ment a katolikus misszióra és kérdezte: „Melyik régibb vallás: a katolikus vagy a baptista?“ A pap így felelt: „A mi valiásunk 1900 évre nyúlik vissza, a baptista vagy protestáns vallás alig négyszáz éves.“ A birmai így válaszolt: „Akkor hát a protestánsok szakadtak el tőletek, ők hagyták el az ősi Egyházat. Ennélfogva nem hozzájuk pártolok, hanem a régi Egyházhoz. Tíz más családdal együtt meg is tért.

118. **A katolikus Egyház Szent Pálig nyúlik vissza.** Bissi Jenő, Kelet-Birma apostol prefektusa írja 1875-ben: „Egy birmai falu főnöke jött hozzám teljes kísérettel. A hatvanéves öreg kérte, vegyük föl a protestáns falu egész lakosságát Egyházunkba. Kérdésemre, miért akarják elhagyni a protestáns vallást, így felelt: „Eddigi tanítóinknál nem látunk egyebet, mint egyenetlenkedést. Kezdetben baptisták voltunk, de Mason asszony (egy baptista prédikátor felesége, aki tulajdonképeni vezetője a misszionak) elszakadt a baptistáktól s minket is elszakitott. Most meg Mason asszony az anglikán vallásra akar térni és minket is oda téríteni. Mi nem sokat értünk az egészből, de annyit mi is tudunk, hogy az igazság csak *egy* lehet. Mi látjuk, hogy ti egyek vagytok mind, mint *egy* ember; ti mind egyformán taníttok, ti elmentek a betegekhez bármilyen időben, forróságban és esőben; ti úgy éltek hegyeink közt, mint mi; ti úgy bántok velünk, mint az atya gyermekeivel. A mi tanítóink ellenben csak nagyon hosszú időközökben jönnek hozzánk, akkor is nagy szolgasereggel, akik asztalokat, székeket, húst és mindenféle élelmiszert hoznak gazdáik után. Nem, nem! Csak nálatok látjuk szent Pál vallását! Tudjuk, hogy szent Pál Rómában prédikált s annak már hosszú

ideje, azt is tudjuk, hogy hosszú ideig csak *egy* vallás volt: a tiétek. Ha a ti vallástok volt akkor az igazi, akkor ma is annak kell lennie. A többi vallások csak 300 éve szakadtak el a tiétektől, azok újak. Mi csak a régiben hiszünk!"

4) A katolikus Egyház elterjedése.

119. **A hivatás a missziós pályára.** Isteni hivatás, mint minden más életpálya. Az ilyen hivatásnak nem szabad ellentállni. Az ilyen hivatott gyermekek szülei legyenek boldogok és Istennek hálásak amiért Isten méltónak találja őket arra, hogy gyermeküket a missziós szolgálat dicsőségére szentelhessék. Hány és hány gyermeküket áldozták a szülők a világháborúban a földi hazáért! Isten országa nem kiván annyi katonát; de akiket elhív, azokat szent buzgalommal kell odaengedni. Ha dicsőség a császár kabátját viselni és zászlója alatt harcolni, mennyivel nagyobb dicsőség Isten öltönyét viselni és zászlóját elvinni a pogányokhoz! Azokra a szülőkre, akik gyermekeiket odaengedik, Isten jutalma árad, valamint mindenkire, aki az ilyen hivatásokat elősegíti.

120. **Pénzáldozat a missziókra.** Krisztus parancsának teljesítésében (a hit terjesztésében az egész világon) minden katolikusnak tehetsége szerint részt kell vennie, ha másként nem lehet, akkor pénzbeli támogatással. Sajnos, a katolikusok ebben eddig nagyon elmaradtak a protestánsoktól!

121. **A missziók támogatásának módjai.** 1) Legbecsesebb természetesen a *személyes* közremunkálás, t. i. hogy akik hivatást éreznek magukban, lépjenek be a missziós rendekbe. — 2) Missziós *folyóiratok*, füzetek, könyvek vásárlása, járatása, előfizetők, megrendelők gyűjtése. 3) Egyházi *ruhák* készítése, gyűjtése. 4) *Oktatások*

a missziókról. 5) Misszió-támogató *egyesületek*. 6) *Alapítványok* és adományok misszonáriusok *kiképzésére*. 7) *Misealapítványok* a missziók javára. 8) *Könyvek* adományozása; tankönyvek a szemináriumoknak, pogány missziónak, olvasnivalók a megtérőknek. 9) Pogány *gyermekek kiváltására* adományok. 10) Adományok kimenő hithirdetők *fölszerelésére, utiköltségére*, a pogány missziók építkezési költségeire. 11) *Gyűjtések*: pénz, staniolpapír, használt bélyeg, ruhaanyag-maradék, elhasznált arany és ezüst-tárgyak, használt, de még használható egyházi szerek. 12) *Missziós-ünnepélyek*.

122. **Milyen áldásokat hoz ránk a missziós buzgalom?** Isten jó munkaadó és jó adós. Amit Üdvözítőnk mondott Péternek (Máté 19, 24.), hogy Isten százszorosat és az örök életet adja jutalmul: az különösen áll a missziók iránt buzgólkodókra. A missziós buzgalom:

1) szent vallásunk *értékelésére* és megbecsülésére vezet;

2) megtanít igazán *katolikusan* gondolkozni és cselekedni, mert megismertet magasabb, nemesebb célokkal és azok szolgálatára ösztönöz;

3) *keresztény idealizmus* talaja, mert az önfeláldozás fölséges példáit termi;

4) jótékony, nevelő hatást gyakorol a *gyermekekre;* különösen a nyalánkságról, ujjszopásról, cukorfalásról szoktatja le őket, mert nemesebb örömökre és a nyalánkságra való költekezés helyett missziós gyűjtések szeretetére tanítja a gyermekeket s így akaraterejüket edzi;

5) *nemes örömek* forrása az a tudat: „én is segítek Isten országának terjesztésében!“

6) A missziókért buzgólkodók jól használják fel a nekik kölcsönzött talentumokat és örök jutalmukat remélhetik egyrészt saját cselekedeteik révén, másrészt a buzgóságuk által megtérő lelkek révén.

Gyermekek a misszióért.

123. **Cukorkapénz a misszióra.** Egy jómódú kis fiú rokonoktól, ismerősöktől gyakran kapott kisebb-nagyobb pénzajándékokat „cukorra". Egyszer csak szülei elé állt és felmutatta a 25 pengőt, melyet összerakosgatott a cukorkapénzekből, és kijelentette, hogy ő egy igazi kínai pogány gyermeket akar kiváltani s azt majd az ő nevére fogják keresztelni. A derék fiúcska apja örömmel egészítette ki az összeget 30 pengőre, amennyi szükséges egy pogány gyermek megvételére. Milyen boldogbüszke volt a kis fiú, mikor beállított (pajtásaival) a missziós-egyesületbe és egy pogány kínai gyermeket „rendelt" magának! Pajtásai pedig ugyanannyi idő alatt több száz pengőt elpocsékoltak nyalánkságra.

124. **Szép síremlék az anyának.** Egy jó anya halála után nyolc gyermeke azon tanakodott, milyen jócselekedettel örökítsék meg édesanyjuk emlékét. Végül azt határozták, hogy addig gyűjtenek takarékperselyükbe, míg annyi pénz össze nem gyűlik, hogy azon egy pogány leánykát válthatnak ki, akit aztán édesanyjuk nenevére keresztelnek.

125. **Egy gyermek végrendelete.** Egy sziléziai missziós házba a posta levelet és csomagot hozott. A levél így szólt: „Főtisztelendő Urak! Mellékelve küldöm most elhúnyt 6 és féléves kis leányunk, Ágneska ruháit. Ő maga kívánta, hogy ruháit és pénzecskéjét a pogány gyermekek számára küldjük el. Leánykánk 10 márkát takarított össze; mi pedig hozzátesszük az ő életbiztosításáért kapott 140 márkát; hiszen ha ő erről tudott volna, bizonyosan azt is a pogány gyermekek javára adta volna."

126. **A legszebb első áldozási ajándék.** Két fiútestvér egyszerre járult az első szentáldozáshoz, több társukkal együtt. Társaik szép ajándékokat kaptak: zsebórát, pénztárcát, könyveket stb. A két testvér anyja megkér-

dezte őket: „Hát ti mit szeretnétek? jól gondoljátok meg, aztán jelentsétek. Vagy tudjátok mit? Nesztek egy-egy arany, aztán határozzátok, mit vegyünk rajta?“ A két fiú hamar készen volt a döntéssel: „Anyus, mi egy pogány gyermek kiváltására szánjuk a pénzt, akit aztán nevünkre kereszteljenek.“ Kivánságuk teljesült. A nagyobbik fiúból később missziópap lett; ez volt Isten jutalma első szentáldozási ajándékáért.

127. **Gyermekek a pogányokért.** Alsó-Ausztriában, Poisdorfban az iskolásgyermekek tanítójuk vezetése alatt két kis szindarabot játszottak és a jövedelmet, 200 aranykoronát pogány gyermekek kiváltására adták. — Egy város kislányai összeadták összes nélkülözhető holmijukat: játékszereket, babákat, képeskönyveket, ékszereket, s azokat tombolával értékesítették egy bazár keretében. 300 aranymárkát szereztek így a pogány gyermekek javára. — Egy béna gyermek ágyában fekve kemény és színes papirosból mindenféle játékszereket készített s azokat kisorsolta és a pénzt a pogány gyermekek javára adta. — A példa vonz. Egy tanítónő az iskolában a szegény néger rabszolgákról beszélt olyan meghatóan, hogy egyik kisfiú azonnal odaadta azt a pár fillért, amit aznap a ministrálásért kapott. Erre a többi gyermek is nélkülözhető filléreit mind összeadta a szegény négerek javára, sőt a falu felnőttei is felbuzdultak és szép összeget gyűjtöttek a nemes célra. — Egy szegény német lányka sokáig takarítgatta filléreit egy új ruhára. Közben egy missziós lapban olvasott a néger rabszolgák szomorú sorsáról. Erre egész összegyűjtött pénzecskéjét, 22 márkát, egy pogány gyermek kiváltására adta. — Egy nyolcéves fiúcska nagyon bánkódott azon, hogy nem tudja befizetni havi tagdíját a Szent-Gyermekség-társulatba. De a buzgalom találékonnyá tette: uzsonnára kapott szép darab vajaskenyerét eladta egy pajtásának s úgy fizette be tagdíját. — Egy francia leányka pénzt

kapott szüleitől, hogy elmehessen a gyermekszinházba. De ő inkább a Szent-Gyermekség-társulat perselyébe tette a pénzt és nem ment a szinházba. — Egy másik kislány, nem tudván másképp adakozni a misszióra, kikönyörgött valahol egy csirkét, fölnevelte és a tojásokat eladta. — Egy ötéves kislány beteg volt és nagyon keserű orvosságot kellett volna szednie. Kijelentette, hogy csak akkor veszi be, ha mindannyiszor egy-egy sou-t (5 fillért) tesznek szülei fájdalomdíjként perselyébe a pogány gyermekek számára.

128. **A vértanú vére: a hit magva.** Futuna sziget lakóit sokáig nem lehetett a keresztény vallás iránt kedvezően befolyásolni, még a szentéletű P. Chanel sem tudott semmit elérni. Gyűlöletük a keresztény vallás és hirdetői ellen annyira ment, hogy 1841-ben P. Chanelt megölték. De íme, alig egy év mulva az egész sziget egyakaratúan visszahívta az elűzött misszionáriusokat és rövid idő alatt az összes lakosság buzgó keresztény lett. Mikor a P. Chanel vértanúsága színhelyén templomot építettek, a lakosság teljes számban résztvett az építésben; legbuzgóbban dolgoztak maguk P. Chanel gyilkosai, akik már előbb tökéletes bűnbánatot tartottak, és mint egyik misszionárius említi, soha azóta egy mosoly sem volt látható arcukon.

5) A szentek egyessége.

129. **Missziósgondolatok.** A szentek egyességébe a pogányok is hivatalosak, de sajnos, még igen sokan nem tagjai annak. Igaz ugyan, hogy ők erről nem tehetnek; az is igaz, hogy a vágykeresztség révén bizonyára sokan üdvözülnek is közülük. De mégis sokat vesztenek azzal, hogy földi életükben nem részesülnek a szentek egyességének dús kegyelmeiben.

Nekünk, akik boldogan vagyunk tagjai Krisztus élő testének, kötelességünk elősegíteni, hogy a pogányok is azokká legyenek.

A szentek a mennyben szintén imádkoznak ezért; mi pedig kérjük őket, hogy közbenjárásukkal siettessék a szentek egyességének teljes megvalósulását.

X. ágazat.

130. **Missziósgondolatok.** „Megbocsáttatnak a te bűneid!“ Krisztusnak e szavát oly gyakran halljuk *mi*, sohasem hallják a *pogányok*. Pedig istentiszteletük túlnyomó részben a bűntudatból ered. Mennyire erőlködnek, hogy bálványuk haragját kiengesztelje! A legszörnyűbb áldozatoktól sem riadnak vissza evégből — Viszont *mi* milyen könnyen juthatunk bűnbocsánathoz! Ne feledkezzünk meg tehát a szegény pogányokról!

XI. ágazat.

131. **Missziósgondolatok.** Minden ember fel fog támadni — szín, — nyelv — és fajkülönbség nélkül — és az ítélőszék elé állani.

Sokkal több ember hal meg pogányságban, mint kereszténységben. 30 évi emberöltőt véve alapul évenkint 30 millió pogány

és csak 20 millió keresztény hal meg, ebből 10 millió katolikus. A sok millió pogány közül a legtöbb anélkül hal meg, hogy csak sejtelme is lett volna a kereszténységről.

A kereszténység kezdete óta körülbelül 60 milliárd ember élt a földön; ebből legfeljebb 9 milliárd volt katolikus! Hát még az ószövetség idejében mennyi ember élt távol az igaz Isten ismeretétől! Megrendítő ez a statisztika! Mily nagy hálával tartozunk Istennek mi katolikusok!

Keresztény halál.

132. **A halál és az ékszer.** Bruchez atya beszéli: Ekvádorban egy indián nőt részesítettem a haldoklók szentségeiben, aki mindenkor példás keresztény életet élt. A szent kenet feladása közben megütközve vettem észre, hogy a nő füleiben gyönyörű fülbevalók vannak. Ejnye, hát ilyen cicoma akkor, amikor Isten ítélőszéke előtt készül megjelenni?! De megütközésem örvendező bámulatra vált, midőn kérdésemre az indián nő így felelt: „A jó Isten eljött hozzám, szivembe szállt, hogy magával vigyen a paradicsomba. Életem utolsó napját élem, *földi létem legszebb napját.* Ezért ékesítettem fel magamat: lelkemet a kegyelemmel, testemet az ékszerrel!“

133. **Egy kínai szép felfogása a halálról.** Egy gazdag kínai, Tsangnegnio, hosszú tétovázás után végre hatéves fiával megkeresztelkedett. Négy hónap múlva Isten súlyos próbára tette hitét: kisfia súlyos betegségbe esett. Pogány rokonsága erre rátámadt: „Látod, büntet az ég, mert elhagytad őseid hitét az európaiak babonájáért! Fiadnak most meg kell halnia ezért.“ — A derék újkeresztény így felelt: „Ellenkezőleg: az ég most megjutalmaz engem, mert siet elhívni fiamat e bűnös világból, nehogy elveszítse később lelke mai ártatlan-

ságát. Isten fölveszi őt szentjei seregébe: hát nem nagy, kitüntető kegye ez Istennek fiam számára és szeretetének jele irántunk?!" Aztán kijelentette, hogyha fia meghal, tíz katechument fog előkészíteni a keresztségre; ha pedig életben marad, akkor 20 új keresztényért fog váltságdíjat fizetni. A fiú meggyógyult, s atyja rövid idő alatt 20 kínait hozott a misszióra.

134. **Egy indián apáca halála.** Hogy a rézbőrű faj is mily nagyszerű lelki és szellemi fejlődésre képes a katolikus vallás hatása alatt, mutatja egy Mária Katalin nevű indián nő élete és halála. Megalapította az indián benedekrendi nő-kongregációt s annak főnöknője volt. Kevéssel halála előtt Satoli ap. delegátus pápai áldásban részesítette. Április 30-án, egy vasárnap, éppen védőszentje, Sienai Szent Katalin napján fogadta utoljára az észak-dakota törzsek főnökeit és követeit s jó tanácsokban és áldáskivánatokban részesítette őket. Május 2-án, közeledni érezve halálát, rendi ruhájában a kápolnába vitette magát; ott vette föl a szentségeket; a nővérek is vele együtt áldoztak. Aztán kérte őket, énekeljenek el néhány latin, indián és angol egyházi éneket. Azután a misszionárius atya kitette az Oltáriszentséget, s a haldokló a nővérekkel együtt elvégezte utolsó imádását. Igy halt meg, kezében a feszülettel, tekintetét mennyei jegyesére szegezve.

135. **Halálában is apostol.** P. Baltazár de Mendez egykor Fez fejedelme volt, a szaadita emirek családjából. Egy mekkai zarándokútja alkalmával (mert mohamedán volt), a körülmények csodálatos összejátszása folytán jutott a keresztény vallásra. S akkor lemondott fényes rangjáról, javairól, nemzetségéről, jezsuita lett és népe apostola. 36 éves korában halt meg. Halálakor is apostol volt. Kezelő orvosának volt egy mohamedán szolgája, aki sehogysem akart megtérni a keresztény vallásra. Gazdája egy napon így szólt hozzá: „Barátom,

nagy ujságot mondok neked. Az itt levő jezsuita atyák közt van egykori királyod, Fez fejedelme. Nem akarnád látni őt?" A fiatalember örömmel egyezett bele, s a haldokló jezsuita végkimerülésében is meg akarta kísérelni a térítést. Oda hívta a belépő marokkói ifjút ágyához, kezet szorított vele és anyanyelvén szólt hozzá: „Kedves fiam, lásd, én utolsó óráimat élem és csakhamar számot kell adnom Istenem előtt, akinek képét kezemben tartom. (A feszületet mutatta). Ez az igaz Isten, akiben hinnünk kell s akit szeretnünk kell. A katolikus valláson kivül nincs üdvösség . . ." És így folytatta tovább, a szenvedő Üdvözítőről szólva. Az ifjú könnyekre fakadt és kijelentette, hogy örömmel kész megkeresztelkedni. A haldokló pedig a „Most bocsátod el Uram" éneket elkezdve, kiadta nemes lelkét 1667. szept. 15-én.

Gyermekek szép halála.

136. **Indián fiu épületes halála.** P. Judge, alaszkai hithirdető írja: Egy tizennégy éves indián fiú halt meg itt a napokban. Mikor ide jött, igazi kis vad volt, de a keresztény nevelés meghozta gyümölcseit. A többieknél gyöngébb észtehetségét hallatlan szorgalommal pótolta, úgy hogy egy évvel ezelőtt az első szentáldozáshoz járulhatott. Ez az esemény általában nagy változásokat idéz elő az itteni gyermekekben: önála különösen így történt. E naptól fogva nem lehetett őt felharagítani; végtelenül szelid és szolgálatrakész volt. A mosoly sohasem hagyta el ajkát, még súlyos betegségében sem, mellyel Isten próbára tette; pedig kínos fájdalmakat szenvedett. Betegsége alatt mindennap felolvastatta az aznapi szentek életét. A haláltól egyáltalán nem félt. Utolsó szavai voltak: „Jézus, Mária, József!" Angyalként halt meg.

137. **Egy néger ifjú szép halála.** Egy hithirdető irja Hendelából: A napokban őszinte csodálatot keltett bennem egy bélpoklos néger ifjú mély jámborsága és őszinte hálája. Halála előtt való este beszéltem neki közeli megváltásáról. „Nagyon szenvedsz?“ kérdeztem. „Ó, mily csekélyek az én szenvedéseim az Üdvözítő szenvedéseihez képest!“ „Péter fiam, szenvedéseid hamarosan véget érnek. Örömest halsz meg?“ Örömtől ragyogó arccal felelt: „Igen, mert meglátom a jó Istent.“ „Mit teszel, ha majd a mennyországba jutsz?“ „Mit? A páterért fogok imádkozni, mert ő úgy szereti a bélpoklosokat!“ válaszolt mosolyogva. Mélyen meghatva áldottam meg az ifjút, aki ily derűsen nézett a halál elé.

138. **Tizenkét éves fiú épületes halála.** Egy hithirdető írja Afrikából: Souga, a tizenkétéves néger fiú már kezdettől fogva nagyon megnyerte tetszésemet szorgalmával, vidámságával, jámborságával. Két éve járt már iskolánkba, mikor súlyos betegségbe esett: himlőbe, mely kivételes erővel tört ki rajta. Egy évig tartott és a szegény fiú nagyon sokat szenvedett. Egy napon hivatott engem, mert meg akart keresztelkedni. Mikor odaérkeztem, mindjárt láttam, hogy órái megvannak számlálva. Minthogy már teljesen elő volt készülve, Pál névre megkereszteltem. A fiú aztán sokat kérdezősködött a mennyországról. Magyarázataimra boldog öröm sugárzott arcán és kimondhatatlan nagy vágyakozás kélt lelkében a mennyország után. Fájdalmairól is egészen megfeledkezett. Arra kért, hogy koporsóban, a misszió temetőjében temessem el. Utoljára még egy katekizmust kért, hogy utolsó leheletéig tanulhasson belőle. De arra már nem volt szükség, mert másnap csöndesen elhunyt.

139. **Egy japán szeminárista fiú szép halála.** Traineau atya, hithirdető Déljapánban, írja: Iwanaga

Tatszutaro Ker. János szemináriumunkban az első latin-osztály növendéke volt. Szelidsége és őszinte jámborsága mind tanítói, mind tanulótársai előtt kedvessé tette. De sajnos, beteges volt, mert az 1870-iki keresztény-üldözés alkalmával, amikor ő még csak hat éves volt, szüleivel együtt megkötözve hajóra dobták és Kichon tartományba vitték, ahol a keresztényekkel hosszú éveken a legembertelenebb módon bántak. A kis fiú a nélkülözésektől és szenvedésektől itt kapta meg a nyavalyatörés szörnyű betegségét. — Most, hogy látszólagos javulások után a kór súlyos fordulatot vett, kénytelen volt tanulmányait abbahagyni és családja körébe visszavonulni. Amint megtudta, hogy számára nincs többé segítség, attól kezdve egyedüli gondja volt az, hogy a lehető legjobban előkészüljön a halálra. Hozzám írt levelében halálos ítéletét oly örömmel tudatta velem, mintha felgyógyulását jelentette volna. November végén írta: „Az orvosok lemondtak rólam, a jövő év kezdetét is alig érem meg. De: ahogy Isten akarja! Életem az ő kezében van. Ha úgy tetszik Neki: vegye el! Én csak a halálra gondolok."

Két hónapig húzta el még. Csodálatos türelme és megadása, mellyel e hosszas betegség kínjait viselte, egész Urakami keresztény lakosságának épülésére szolgált. Többször meglátogattam és magam isépültem. Egy napon aztán jelentették, hogy végét járja. Haladéktalanúl útra keltem hozzá. Anyjával együtt letérdeltem ágya mellé. A halálküzdelem nem torzította el vonásait. Fátyolos szemeit a kezében tartott feszületre szegezte. Öntudatánál volt. Amint engem észrevett, halódó, de érthető hangon szólt: „Atyám, mennyi fáradságot okozok önnek! Óhajtottam még egyszer látni önt, mielőtt meghalok." Vígasztaltam, bátorítottam. Megköszönte, hogy imádkoztunk és miséztünk érte. Aztán a nyakában levő olvasót fogta meg és folyton azt monpogatta: „Üdvözlégy Mária". Kérdeztem, nem fél-e a

haláltól? „Ó nem! felelte. Én már rég óhajtottam a halált szivemben, de nem mertem kérni Istent ezért; vártam, míg Ő küldi el!“ Megfogta kezemet és ajkához vonta; éreztem, amint könnyei kezemre folytak. Sajnos, haza kellett mennem; nehéz búcsút vettem tőle. Másnap reggel éppen misém előtt kaptam meg halála hírét. A gyászmisén oly zsúfolt volt a templom, mint valami nagy ünnepen: ezren felül voltak jelen.

Pogány gyász.

140. **Pogány indiai gyászszertartás.** Judge jezsuita atya Alaszka északi részén megkeresztelt egy beteg indiánt, de ez egy óra mulva meg is halt. Keresztény temetésre a pogány törzsnél nem gondolhatott, tehát kénytelen-kelletlen tanúja lett a pogány szertartásnak, melyet levelében le is írt. „Négy napig őrzik a holttestet. Mindennap este 6 órától reggel 6-ig énekelnek és táncolnak. A nők a földön guggolnak a holttest körül. Mögöttük állnak a gyermekek és kissé behajlított térddel hajladoznak jobbra-balra, föl és le. Ezek mögött állnak a fiatal férfiak; pálcákkal ütögetik egymást és énekelnek hozzá énekeket, melyek az elhunyt életéről szólnak. Addig ütögetnek és énekelnek, míg a verejték nem lepi el őket. Akkor mások váltják fel őket — s így megy ez egész éjjel. Az összes világítást ehhez egyetlen gyönge olajmécses adja, mely a holttest előtt ég.“

141. **Kaffer temetés.** P. Deltow írja a kafferek temetési szertartásáról: Ha egy előkelőbb kaffer meghal, a karám falának egy darabját ledöntik és oda ássák a sírt. Napnyugta után odaviszik a holttestet, mely úgy van összekötözve, hogy a test guggoló helyzetben van, feje a két kéz között a térdekre hajlítva. Így helyezik

a sírba, fejjel lefelé, arccal kelet felé, mert hagyományaik szerint őseik kelet felől jöttek. Élelmiszereket is tesznek melléje, mert különben a halott haza járna és zaklatná az élőket, károkat okozna nekik. Nagy kővel lezárják a sírt és a falat megint rárakják. Igy a halott ezentúl őrizni és védeni fogja gyermekeinek állatjait. Néhány nap múlva napnyugta után ökröt áldoznak a halott emlékére. Az állat beleit, miután a család összes tagjai ráköptek, szertartások után a sír felé dobják és kiáltják: „Aludj érettünk, aludj halállal!“ Ez a szertartás némely mozzanatában a lélek halhatatlanságában való hit mellett bizonyít a kaffereknél.

XII. ágazat.

142. **Misszióságondolatok.** Az örökkévalóság dolgában a pogányok sorsa épp annyira függ Isten ítéletétől, mint a keresztényeké. A pogányra nézve is semmi sincs fontosabb, mint örök üdvének biztosítása. A világ minden java és kincse nem ér föl egyetlen pogány halhatatlan lelkével.

De mekkora a különbség az örök üdvösségre vivő utak között! Mi ismerjük az örökkévalóság jelentőségét és eszközeit és bővelkedünk ezekben. A pogány sem nem tud ezekről, sem nem részesül bennük!

A missziók azért vannak, hogy a szegény pogányokat hozzásegítsék mindezekhez. Igaz, hogy a pogány, bár a látható katolikus közösségnek nem tagja, — nem kárhozik el feltétlenül. Hiszen szent hitünk tanítja, hogy saját hibáján kívül senki sem kárhozik el. De a megmenekülés a kárhozattól sokkal könnyebb az Egyházon belül és a jövendő örök boldogság foka is magasabb.

Az örök élet vágya a pogányoknál.

143. Bár a pogány népek a halál után való igazi célt nem ismerik, mégis mindannyiuknál megtaláljuk többé-kevésbé kifejlődve a hitet a lélek tovább-élésében, valamint a jó jutalmában és a gonosz bünhődésében.

A régi *egyiptomiak* szerint a lélek a halál után megjelenik Osiris isten előtt, aki 42 bíróval ítéletet tart fölötte. A lélek elmondja ott részletesen felsorolva, hogy nem cselekedett semmi gonoszat és megcselekedett minden jót. De hogy az igazság kiderüljön, következik a „szív megmérése.“ Ha a szív nagyon súlyos, Osiris

kárhozatra ítéli. Az ilyen lélek vagy visszatér a földi életbe, de valami állat testében él tovább nyomorúltan, vagy a pokolba kerül, ahol tűz és ördögök kínozzák, vagy a levegőbe kerül, ahol felhők és viharok űzik-hajtják kegyetlenül mindaddig, míg Osiris újabb próbaidőt nem ad neki a földön. Ha az ítélet kedvező, a lélek Osiris mennyébe jut, ahol gyönyörökkel teli élet várja.

Az *asszíroknál* és *kaldeusoknál* az volt a szokás, hogy a haldokló elszálló lelke után kiáltották: „Szálljon, mint a madár, a magasságba! Térjen vissza istenének szent kezébe!“ A királyért való imádságban ez volt: „Ez idelent való élet után lakjék az ezüsthegyek örömében, a mennyei udvarban, a boldogság lakában. Élvezzen örök szent életet a boldog tájak világosságában az Assziriát lakó istenek társaságában!“

A *szkiták* — mint sok más nép — a halott király sírján megfojtották annak feleségeit és szolgáit, hogy a túlvilágon méltó kisérettel és udvartartással jelenhessen meg. Egy év után ismét ötven szolgát és ötven lovat áldoztak föl ugyan e célra.

A *görögöknél* a halott eltemetése legszentebb kötelesség volt, mert temetés nélkül az elhúnyt lelke a boldogok szigetén, a halottak birodalmában nem kap helyet. Pindaros így ír: „A becsületes és erényes ember nyugodt lehet jövendő sorsa felől, a gonoszok lelkei azonban a halál után bűnhődni kénytelenek. Lent a föld alatt valaki ítéletet mond minden bűn és áthágás fölött, amit Zeus országában elkövettek. A jók odaát könnytelen életet élnek, tisztelve az istenektől, mivel földi életükben örömüket lelték az erényben. A többiek ellenben oly borzasztó létre jutnak, amit nézni sem lehet.“ E leírásról azt mondotta Plató: „Én hiszek ebben az elbeszélésben . . . “

A *rómaiaknál* az elhúnytaknak, mint védőszellemeknek tisztelete a családi vallásos élet középpontja volt. „Manes“ vagyis „a tiszták, jók, fényesek“ volt a nevük.

Fából készült képeik „lares“ vagyis „urak“ néven a tűzhely fölött álltak tisztelet céljából. A „lárvák“ bolygó lelkek kisértetei voltak. Cicero mondása: „Amint természetszerűen hisszük, hogy vannak istenek, épp úgy minden néppel egyezően hisszük azt is, hogy a lelkek a halál után tovább élnek.“

Az *ősgermánok* Edda-mondáiban (a Dämirészben) ez van: „Allvater (mindenek atyja) él örökké . . . Ő teremté az embert és adott neki szellemet, melynek élnie kell és sohasem szabad megszünnie, habár a test a földben rohad is . . . És élnie kell mindenkinek, aki jó erkölcsű, és Vele lennie a Gimelben (Himmel=menny), ellenben a rosszak a Hel-be (Hölle=pokol), aztán a Nifhelbe mennek, mely lent van . . . “ Halottaikkal eltemettek mindenféle használati tárgyat és lovukat, néha szolgáikat is. Ugyanily felfogás uralkodott más északi ősnépeknél is: keltáknál, szlávoknál, letteknél stb.

A mai pogányok közül:

A *hinduknál* a túlvilág tudata nagyon kifejlett és bő kifejezésre jut a gyászszertartásokban. Közismert hitük a lélekvándorlásban; túlvilági boldogságban a jók számára, állati új életfolyamatokban a gonoszok számára, sőt ideigtartó pokolban is.

Kínában mind a három fővallás: Konfucse (ősök kultuszában), Buddha és Laoce vallása tanítja a lélek tovább élését; Buddhánál a nagyszámú mennyországok és 138 pokol hite is megvan.

Északamerika indiánjai szerint a lélek a halál után útra kél az ősök és a Nagy Szellem látogatására. Halottaik mellé szintén tesznek a sírba használati tárgyakat. A jók a boldogok országába jutnak, a gonoszok a folyókban nyomorult túlvilági életet élnek.

Afrika négerei szintén tesznek a sírba használati tárgyakat, és nőket, rabszolgákat ölnek le számukra a túlvilági életre. Szellemidézést űznek; hisznek a lélek-

vándorlásban is, valamint a jók megjutalmazásában és a gonoszok megbüntetésében. Némely törzsek szerint a büntetés tűzzel történik.

A *Déli-Tenger* törzseinél nagy a változatosság a vallásban, de mindegyiknél megvan a hit a lélek továbbélésében, s ez különféle szokásokban nyilvánul. Némely törzsek hisznek a jók paradicsomában is.

A tisztítóhely.

144. **Néger gyermek a tisztítóhely lelkeiért.** Afrikából írja egy hithirdető: Iskolás gyermekeink bizonyos számú fa beoltásáért egy kis pénzt kapnak s azon vehetnek, amit akarnak, de tanítójuk beleegyezésével. A kis Silas is összetakarított így egy kis összeget. Egy szentbeszédben aztán meghallotta, milyen érdemszerző cselekedet a tisztítóhelyen szenvedő lelkekért imádkozni a szentmisében és valami kis áldozatot hozni. Néhány hét múlva kérdi tanítója, mi van a pénzével. „Egy fillérem sincs már," volt a felelet. „Mit tettél vele? Elvesztetted vagy elnyalakodtad?" „Ó nem! Jóra fordítottam: szentmisét mondattam érte a páterrel a szegény tisztítóhelyi lelkekért." „És kikre gondoltál leginkább?" „Azokra a szegény lelkekre, akiknek a földön nincs senkijük és akikről senki sem emlékezik meg az imádságban!"

145. **Tehén, mint misedíj.** P. Geelen írja sauteux-indián híveiről, hogy milyen jószivüek minden szegénységük mellett is. Különösen halottaikról gondoskodnak szentmisék mondatásával. Egy napon — beszéli az atya — egy asszony jött hozzám, aki pár napja özvegyedett meg, és tehenét húzta maga után kötélen. „Atya, elhoztam a tehenemet, neked adom, hogy elhunyt férjemért szentmisét mondj." Természetesen a páter nem fogadta

el ezt az adományt, hanem megvette illő áron a tehenet. Nemsokára megint jött ez az asszony és mondotta: „Atya, gondolod, hogy férjem már a mennyországban van?“ „Azt én nem tudom, csak a jó Isten tudhatja.“ „Jól van hát; van még egy tehenem, azt is elhozom neked, hogy még egy szentmisét mondj férjemért.“ „Csak tartsd meg tehenedet, jó Hanna, majd így is mondok egy szentmisét szándékodra!“

146. **„Először a szegény szenvedő lelkekről gondoskodom!“** Egy földhözragadt szegény malakkai minden vasárnap eljött a misszióra és keservesen keresett béréből adott pénzt szentmisékre a tisztítóhelyen szenvedő lelkekért. Egyszer felkereste őt a hithirdető atya és látta, hogy a szegény ember kunyhója bizony nagyon rozoga állapotban van. „Miért nem csinálsz új tetőt, hiszen beesik az eső!?“ „Nincs rá pénzem,“ felelt amaz. „Ha nincs pénzed, miért mondatsz mindig miséket? Először magadról kellene gondoskodnod. A jó Isten nem kíván tőled ilyen nagy áldozatot.“ „Atya, amit én szenvedek attól, hogy az eső beesik kunyhómba, az semmi ahhoz képest, amit a szegény lelkek a tisztítóhelyen szenvednek. Azért először róluk kell gondoskodnom.“

A pokol.

147. **Félelem a nagy tűztől.** Egy kameruni hithirdetőt halálos beteg pogányhoz hívtak. Üdvözlés után azt kérdezte a páter a betegtől, nem óhajtana-e valamit hallani Istenről és a katolikus vallásról. „Nem! Én orvosságot akarok,“ felelt a néger. „Tudod mit? — mondta a hithirdető. Egyezzünk meg; előbb tanítlak, aztán elmegyek haza, hozok neked orvosságot és elkövetek mindent, hogy meggyógyítsalak. Ha sikerül, veled fogok örülni; ha nem sikerül, akkor is jó lesz, mert

halálod előtt megkeresztelkedhetel és a mennyországba jutsz a jó Istenhez. Jó lesz így?" „Jó lesz." — Az oktatás folyamán a beteg már engedékenyebb lett, látható komolysággal imádkozott együtt a páterrel. Következő éjjel nagyon nyugtalan lett. Hajnalban összehívta összes hozzátartozóit és elbeszélte, hogy álmában nagy mélységet látott óriási nagy tűzzel és majdnem belezuhant. Aztán így szólt: „Hívjátok el ismét a misszióról a hithirdetőt, hogy kereszteljen meg engem." Kívánsága teljesült; a keresztség után nyugodt lett és csendesen halt meg a következő éjjel.

A mennyország.

148. **„Megyek a mennyországba!"** Az indiai Madurából írja egy jezsuita hithirdető: „Ritka jámborságú növendékünk volt Doreyappen, a braminok előkelő kasztjából való ifjú. Különösen buzgó híve volt a Szűzanyának, akinek képét betegsége alatt mindig maga előtt tartotta. „Ó Jézusom, végy föl engem! Ó Anyám, jöjj, vigyél el engem, én készen vagyok!" ismételte állandóan utolsó napján. Végső órájában Lacombe atyát hívták hozzá. „Páter, páter, én megyek, megyek a mennyországba, segítsen, hogy jól halhassak meg!" Az atya vigasztalta és azt a nézetét fejezte ki, hogy a betegnek még sok türelemre lesz szüksége. „Nem, nem! — felelé amaz. — Ez éjjel meghalok. Adja meg az utolsó feloldozást!" „Akarsz még egyszer gyónni?" „Nem, nincs mit; de azért csak adja meg a végső feloldozást!" A páter teljesítette kívánságát és odanyujtotta neki a haldoklók feszületét, amit a beteg forrón megcsókolt. Közeledett a vég. Doreyappen utolsó erőfeszítéssel még egyszer megcsókolta a feszületet és kilehelte lelkét.

149. **„Istenhez megyek a mennybe!"** A libanoni Sefhidben betegen feküdt egy Tano nevű fiú, a jezsui-

ták növendéke; nagy láz gyötörte. Tizenkét éves volt; példaképe a jámborságnak és szorgalomnak. Orvos nem volt kéznél; hiába alkalmazták a szokásos háziszereket; a vég közeledett. Akkor a gyermek anyjához szólt: „Mama, meg kell halnom, de ne légy szomorú azért. A páter azt tanította, hogy akik fiatalon halnak meg, azoknak több reményük van ahhoz, hogy a mennyországba jutnak. Tehát akkor jobb nekem is, ha most halok meg.“ Aztán végignézte szentképeit, megcsókolta, homlokához és szivéhez érintette azokat. A szentségek felvétele után egy ideig eszméletlenül feküdt, aztán magához tért és így susogott anyjához: „Mama, megyek Istenhez a mennybe!“ Rövid halálküzdelem után csakugyan elment oda, a Szűzanya képével kezében.

150. **Aranykeresők és istenkeresők.** Judge jezsuita atya élete utolsó éveit az alaszkai Klondyke aranyásói közt töltötte. Tanúja volt annak, hogy az aranyláz mily hallatlan munkára és nélkülözésekre készteti az embereket, viszont mennyire elhanyagolják lelküket. „Aki ezt látja, azt hihetné, hogy az arany az egyetlen szükséges dolog a földi és az örök boldoguláshoz. Pedig a tapasztalat bizonyítja, hogy akik itt aranyat lelnek, azt épp oly gyorsan el is veszítik, amilyen gyorsan találták. De örömmel jelenthetem ki azt is, hogy az itteni katolikusok közt nagyszámú katolikus akad, akik jóravalók, takarékosak.“

A mennyben Istent látjuk.

151. **Egy gyermek öröme, hogy Istent fogja látni.** Quadhiosból, a kabilok között élő fehér nővér beszéli: Egy tízéves kabil leányka súlyos betegségbe esett. A nővér kérdi: „Kérjük a jó Istent, hogy meggyógyulj?“ „Kedves anya, ne kérjük azt, én meg akarok halni.“ „De miért?“ „Hogy megláthassam a jó Istent.“ Azon-

nal értesítették erről a missziós atyákat. Egyikük meglátogatta a kis beteget és kérdezte: „Nos, gyermekem, meg akarsz keresztelkedni?“ „Óh, atya, én — én csak a jó Istent akarom!“ Megkeresztelték és másnap, mikor az atya ismét eljött, a leányka hangosan kiáltott feléje: „Atya, én a jó Istent akarom!“ Szinte magánkívül volt örömében, mikor a szent Útravalót hozták neki. Szentáldozás után játékszereit elajándékozta kis társnőinek, mondván „Talán szivesebben veszi a jó Isten, ha ezektől megválok.“ A pap kérdezte: „Nem félsz a haláltól?“ „Nem, nem, én meg akarok halni, hogy meglássam a jó Istent.“ És valóban igaz örömmel várta a halált, mely őt Isten látásához vezette.

152. **„Odafönt meglátom Megváltómat!“** Az afrikai Vagadagu-ból irja egy missziós a fehér atyák rendjéből: Tavaly kiváltottunk egy 20 éves néger rabszolganőt. Szüntelenül egy Mária-érem után vágyakozott. „Ha tudni fogod a katekizmust, kapsz egyet,“ vigasztaltam. Nemsokára jött is és kért, hogy vizsgáztassam le őt. Kitünően felelt és megkapta az érmet. Később súlyos betegségbe esett. Jóravaló férje nem tágított betegágya mellől. De a nő folyton csak a templomba küldte férjét: „Én beteg vagyok és te nem akarsz a templomba menni, hogy értem imádkozzál?“ Férje engedelmeskedett. Sokat időzött a tabernákum előtt buzgó imádságba merülve, ha a beteg állapota engedte. Az asszony így szólt néha: „Nemsokára meghalok, de annál jobb, mert akkor meglátom Megváltómat, Jézus Krisztust!“ Halála valóban a választottak halála volt.

153. **Búcsú a szülőktől.** Délamerikában egy mobiindián haldoklott. Miután fölvette a szentségeket, így szólt síró szüleihez: „Kedves szüleim, bár szeretnék még veletek maradni, hogy gyámolítsalak titeket, mert már benn vagytok az időben, mégis — a jó Istent még jobban szeretem. Ezért elhagylak titeket és a jó Istenhez

megyek, de ott sem feledkezem meg rólatok. Éljetek boldogul és azon legyetek, hogy Istennél ismét találkozzunk." Imádsággal ajkán költözött el.

154. **„Csak Isten után vágyom"** Livinhac püspök, a fehér atyák generális főnöke szép dolgokat beszél közép-afrikai hívei türelméről és szép haláláról: „Könnyekig megható, ahogyan a jámbor néger halódik, kezében a feszülettel, és arról beszél, milyen jó, hasznos és örömteljes dolog Jézussal és Jézusért szenvedni. Haldoklása valóságos prédikáció. Egyszer pl. egy fiatal leány támolygott a misszióra, katechumenünk, és esengve nyöszörgött: „Atya, a keresztséget!" Azonnal meg is történt. A páter megkérdezi aztán: „Nagyon szenvedsz? „Már nem szenvedek, boldogabb vagyok, hogysem most szenvedhetnék." „Van még valami kivánságod?" „Csak Istent kivánom!" „Akarsz egy kis tejet?" „Nem, én csak Istent akarom." „Igen, nemsokára meglátod Őt. És fogsz-e ott értem is imádkozni?" „Hogyne, atya, hiszen Te ismertettél meg vele engem!" Pár óra múlva már csakugyan ott volt, ahová vágyakozott.

TARTALOMJEGYZÉK.

Végcélunk 7
Vágy a keresztény hit után 8
Hit 13
Hithűség 17 69
1. ágazat: Isten 21
Teremtés, Gondviselés 28 33
Szenvedés 30
Angyalok 37
Ördögök 39
Ember 41
Lelkek megmentése 44
2. ágazat: Jézus neve 47
3. ágazat: Gyermek Jézus 50
Mária 52
4. ágazat: Kínszenvedés 54
Kereszt, feszület 55
5. ágazat 59
6. 7. ágazat 61
8. ágazat: Szentlélek 63
9. ágazat: Egyház 65
Pápa 68
Egyház ism. jegyei 72
Misszióért áldozatok 79
Szentek egyessége 84
10. 11. ágazat 84
Jó halál 85
12. ágazat: Örök élet 92
Tisztítótűz 95
Pokol 96
Mennyország 97